REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următorele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukes Nachf.. Nux. Augenfeld & Emeric Lesner., Heinrich Schalek. A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger. Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o serie garmond pe o colonă 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Numĕr de Duminecă 23.)

„GAZETA" iese în fie-care ḑi
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor.. pe șese luni 12 cor.. pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brasov
Administrațiunea, Piața mare, Tĕrgul Inului Nr. 30. etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe șése luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti inainte.

Nr. 124.—Anul LXVIII. Brașov, Duminecă 5 (18) Iunie. 1905.

Din causa sfintei sĕrbători, ḑiarul nu va apăré până Marți séra.

Rusaliile.

(st) Originea nicĭ unei sĕrbătorĭ nu are atâtea tâlcurĭ, ca sĕrbătórea Rusaliilor.

Ca serbătóre creștinéscă a fost apreciată în ḑiarul nostru de mai multe orĭ, aducêndu-se în legătură darul revĕrsat asupra apostolilor în [illegible] testamentului vechiu, care era numită „sĕrbătórea sĕptĕmânilor". Cu acéstă serbătóre se încheiau adecă cele șépte sĕptĕmânĭ ale secerișului, început pe acelea vremurĭ în Orient odată cu serbătórea Pascilor.

Sĕrbătóre de mulțumită a fost așadér Cincĭdecimea în vechime, și în acea ḑi se aducea jertfă Ziditorului pentru tóte bunătățile hărăzite muritorilor, ca sĕ pótă hălădui pe acest pământ. Mulțumire și recunoscință pentru ródele țarinelor! Serbătórea secerișului!

Atât tâlcuirea veche, cât și cea nouă cuprind momente de profundă importanță, carĭ îl fac pe om sĕ se opréscă o clipă și sĕ mediteze asupra acestei sĕrbătorĭ.

Secerișul este un resultat al muncei grele și al sudorilor crunte cu care omul a udat pământul, brăzdând-l și cultivându-l cu îngrijire.

Ce vesel este plugarul, când după ce a arat și semĕnat și a îndeplinit tote câte se cer pentru cultivarea rațională a ogorului — vede, că ceriul se îndură sĕ dea plóie la timp, și nu mai multă, decât se cere la prosperarea sĕmănăturilor; când vede că tempestățile și grindina nu vin sĕ-i nimicéscă dintr'o lovitură munca lui îndelungată și nicĭ vermii și alte gângănii stricăcióse, nu rod la rădĕcina fructelor! Atuncĭ sĕrbătórea recoltei este cu adevĕrat o sĕrbătóre de bucurie și rugăciunile lui de mulțumire și recunoscință se înalță spre ceriŭ ca tămâia dreptului în vĕzduh.

Sĕmĕnătura însĕ nu este numai de un fel. Alta este cea trebuinciósă pentru hrana trupului și érășĭ alta cea trebuinciósă pentru hrana spirituală. Și décă sĕmênța aruncată în pământ este primejduită de multe înrîurirĭ protivnice, până ajunge a da în spic și a se pârgui, cu cât mai marĭ și mai multe sunt primejdiile, ce amenință încolțirea seminței spirituale, al cărei teren este în inimile ómenilor!

De douĕ mii de anĭ se află poporul român pus pe aceste plaiurĭ ca strajă trimisă din îndepărtatul Apus, spre a îndeplini aicĭ o misiune frumósă. Dér, vai, după o înflorire de scurtă durată, au dat peste noi năvălirile protivnice și sute de anĭ am fost striviți și împedecați a ne desvolta și lua avêntul, la care suntem îndreptățiți prin calitățile și virtuțile rassei nóstre. De un secol abia, au început a se ivi zorile și încetul cu încetul s'au arătat la orizont sĕmĕnătorii semințelor spirituale, întâiŭ mai rĕsleți și mai timidĭ, apoi mai mulți și din ce în ce mai curagioșĭ. Ogorul spiritual, timp de atâtea sute de anĭ în părăginire, a prins a se deștĕlini și astădĭ avem închegate începuturile culturei nóstre naționale.

Cât timp va trebui însĕ sĕ mai trécă până se vor pârgui fructele și câte piedecĭ va trebui sĕ mai biruim, până ce vom puté serba și noi sĕrbătórea de mulțumire a recoltei!

Căcĭ décă sĕmĕnăturile aruncate în pământ sunt amenințate de ger și umeḑélă prea multă, de grindină și secetă, de lăcuste și de diferite gângănii pustiitóre, cu cât mai numĕróse sunt înrîurințele dușmane, carĭ amenință ródele spirituale.

Nepăsarea și zavistia, pisma și neîncrederea și vițiile fără de numĕr în propria nóstră taberă, intovărășite de reutatea alianului, care ḑi și nópte alesuesce și caută sĕ ne stingheréscă avêntul, câte jertfe ne vor mai cere, până ne vom vedé ajunșĭ acolo ca sĕ putem umplé hambarele nóstre de recolta spirituală!

Dér ce a fost mai greu a trecut, și după semnele și resultatul de până acum, nădejdea nóstră este tare, că nu va mai ține mult și vom puté serba și noi adevĕrata cincĭdecime a recoltei îmbelșugate.

Cu dorința, ca nădejdea nóstră sĕ nu fie înșelată și cu încredere deplină în misiunea neamului nostru, salutăm frumósa sĕrbătóre a Rusaliilor.

Revista politică.

Brașov, 4 (17) Iunie.

Evenimentul ḑilei la noi în țĕră este formarea *noului guvern unguresc*. Acest guvern va fi presidat de baronul Geza *Fejervary* și fac parte din el bărbați în afară de partidele politice parlamentare, va fi adecă un guvern de transiție séu de afacerĭ. Autograful prea înalt privitor la numirea membrilor noului ministeriu se va publica în ediția estraordinară a fóiei oficiale de Lunĭ. Membrii acestui guvern vor depune Duminecă jurămêntul în mânile Majestății Sale în palatul din Buda. In aceeașĭ ḑi monarchul va primi în audiență de adio pe ministrul președinte demisionat contele Tisza. Cabinetul Fejérvary se va presenta în dietă în ședința de Miercurĭ, sĕptĕmâna viitóre.

*

Baronul Fejérvary a fost primit alaltăerĭ într'o audiență mai lungă de Majestatea Sa. In audiența acésta s'au stabilit amĕnuntele presentărei în dietă și a atitudinei cabinetului. Fejervary sĕ fi presentat monarchului *o declarațiune*, ce s'a stabilit în consfătuirea membrilor cabinetului sĕu, pe care o va ceti cu ocasiunea presentărei lui în dietă. In declarațiune se va arăta, că numirea noului guvern s'a făcut din necesitatea de a-se garanta mersul nestinghirit al administrației țĕrii și funcționarea neîmpiedecată a mașinăriei statului. Drept aceea, guvernul va învita tóte partidele, carĭ țin la comuniunea cu Austria și carĭ stau pe basa legilor dela 1867, sĕ facă destul obligămintelor acestei comuniunĭ și obligămêntului constituțional al Ungariei. Cu alte cuvinte, noul guvern va cere de la dietă alegerea comisiunei de cuotă, apoi votarea budgetului și recruților. Declarația va accentua mai departe caracterul provisoriu al noului guvern și va scóte la ivélă, că guvernul e gata să-și pune în cumpănă tóte forțele de a-se restabili armonia reciprocă între coróna și „națiune".

Este interesant, că după audiența sa de alaltăerĭ, baronul Fejervary a declarat unor ḑiariștĭ, că situațiunea nu este așa de critică, cum o presentă unii, și în casul când dieta ar refusa votarea budgetului și recruților, va sci el pe altă cale sĕ-și stórcă sumele necesare și recruții.

*

Lumea aștéptă acum cu mare încordare sĕ vadă cum va fi primit *noul guvern Fejervary* de cătră *par-*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Rusaliile păstorului.

De **Grazia Deledda***).

La noi în Sardinia Pascile sunt sĕrbătóre mai mare decât Crăciunul, ér Rusaliile mai marĭ decât Pascile. Poporul din Sardinia este un popor din firea lui poetic, dér popor fórte sĕrac. Crăciunul este pentru țĕranii și păstorii din Sardinia culmea miseriei, dér la Pascĭ începe sĕ încolțéscă nădejdea, că se vor face bucate, ér Rusaliile sunt în ajunul secerișului. Pentru păstor Duminecа Rusaliilor este póte ḑiua cea mai frumósă a anului: în ḑiua aceea se începe tunsul oilor, înfieratul vitelor și vêndarea lor. — Infieratul se face așa, că vitele de un an se stampiléză cu fierul roșu. Infieratul și alte isprăvurĭ simple de felul acesta ale păstorilor sunt o specie de sĕrbătóre. Familiile stăpânului și a păstorului ies la câmp; și unii și alții sunt plinĭ de veselie, petrec ḑiua împreună, mănâncă la aceașĭ masă și rîd împreună de poznele păstorilor. Ei se veselesc și se bucură de fericirea tihnită, ce se sălășluesce în tóte sufletele simple când vin în nemijlocita atingere cu sfânta natură.

Pururea mĕ gândesc cu plăcere la acele serbărĭ simple și deosebite din copilăria mea. De câte orĭ sosesce primăvara îmĭ reamintesc cu duioșie festivitățile nóstre păstorescĭ, carĭ mi-au lăsat în suflet o impresie neștérsă de poesie senină. Uneorĭ se întîmpla, ca idilul frumos sĕ fie tulburat prin câte o dramă. Câte o furtună neașteptată strica frumusețа ḑilei, orĭ isbucnirea vr'unei patimĭ violente întrerupea armonia nevinovăției. Câte drame de acestea n'am descris eu! Dér tot au mai rĕmas unele în lumea amintirilor mele, întocmai ca și la cântărețul călĕtor, care orĭ câte doine ar fi cântat, tot îi mai rĕmâne una necântată. Imĭ aduc aminte cu deosebire de o scenă dramatică, cam sensațională, la care am fost și eu de față, câte-va ḑile înainte de plecarea mea din locul, unde m'am născut.

Părinții mei aveau vite multe, pe carĭ le îngrijia în jumĕtate unchiul Andreiu, un păstor bĕtrân din Nuoro. In ajunul Rusaliilor, ne-am dus cu carul cu boii — cum sunt carele din Sardinia cu róte marĭ — la pășunea cea mai mare, unde se afla și stâna cu oile. Ne-am dus sĕ înfierăm junincile și juncii. Erau cu noi slugile, câțiva prietinĭ și un băiețel frumos și deștept de vr'o șése anĭ, așa de mândru în noul sĕu costumaș. Băiețelul l'a adus baba Nannedda, care a fost timp de douĕḑecĭ de anĭ slujnică la noi, și după ce s'a măritat, din dragoste pentru foștii sĕi stăpânĭ, și-a luat o casă cu chirie în apropierea nóstră. Nannedda era din femeile acelea cu inimă bună, carĭ trăiesc mai mult pentru alții, decât pentru sine, o băbuță pe care o găsiai peste tot locul unde era vr'o rană de vindecat, vr'un mort de îmbrăcat, vr'o femeie de mângăiat, séu o păreche certată de împăcat.

In ḑiua aceea aducea cu sine un copil.

»E un biet orfan«, ḑise ea, »fără tată, fără mamă, nepotul femeii....« și Nannedda spuse numele unei bĕtrâne bolnave — »și n'o sĕ trécă mult, și va rĕmâne părăsit cu totul«.

Băiatul însĕ, care ședea în car hăt înainte, nu prea se vedea, că ar sci ceva despre starea lui tristă. Ținea în mână o jordă lungă, cu care gâdilea boii, rîdea și se bucura. Numai din când în când se uita la Nannedda cu ochii lui marĭ și negri și apoi érășĭ se punea pe rîsete sglobii și cum rîdea, pe obrajorii lui se formau gropițe. In car ședeau numai femei, bărbațiĭ s'au dus înainte călărĭ, séu veneau în urmă. De jur împrejur se întindea câmpia verde fără sfîrșit. Ḑiua era frumósă, aerul cald, puțin cam neguros și în zare se vedeau cómele verḑĭ și vinete ale munților, pe fondul albastru al ceriului, Câmpia avea un farmec deosebit, duios: pe ogórele cu orz o mulțime de florĭ de mac; se părea, că a căḑut o plóie de sânge.

Omul care mâna boii, mic și smăd, arăta cu codoriștea ogórele și spunea care al cui este și ce a pățit și trăit stăpânul. »Uite pășunea asta mare, cu vacile negre, ce pasc pe ea, și cu părăul ce curge prin mijloc, este a lui Predu Caria, un proprietar bogat, care a fugit cu fata lui Andreiu«. Și se începù vorba despre bĕtrânul păstor

*) Grazia Deledda este o dómnă italiană în etate de 30 anĭ, măritată în Roma. Ea este originară din Sardinia, o insulă din Marea mediterană. A cetit mult în copilărie și a început sĕ scrie când era de 18 anĭ (1892). Cea dintâiŭ scriere publicată a fost romanul *„Fior di Sardegna"* (Florĭ din Sardinia), apoi au urmat romanele: *„Anime oneste"* (inimĭ oneste), *„Giustizia"* (justiția), *„Il tesoro"* (tesaurul) și numĕróse novele. Cele mai nouĕ romane sunt: *„Il vecchio della montagna"* (Bĕtrânul din munți) (1900), *„Dopo il divorzio"* (După divorț) (1902), *„Elias Portolù"* și *„Cenere"* (Cenușă) (1904). —

tidele politice maghiare în dietă. Comitetul diriguitor al coaliţiunei n'a luat încă în privinţa acésta o hotărîre definitivă. El se va întruni Lunĭ séra în şedinţă, ca sĕ stabiléscă conduita partidelor coalisate faţă cu noul guvern. In sînul partidului koşuthist e mare numĕrul acelora, carĭ sunt de părerea, că noul cabinet trebue întîmpinat cu cel mai mare dispreţ. Elementele mai moderate însĕ sunt de părerea, că Fejervary trebue sĕ fie ascultat în linişte şi orĭ-ce va declara el, sĕ nu se provóce discuţie, ci un membru al oposiţiei sĕ presente camerei un vot de neîncredere în formă de proiect de resoluţiune. Partidul liberal e decis, ḑice-se, a nu sprijini cabinetul Fejervary, dér a nu pune nicĭ piedecĭ în calea activităţii sale.

*

Ḑilele aceste s'a cetit în camera şi senatul României mesagiul regal despre *închiderea sesiunei corpurilor legiuitóre române.* Mesagiul constată, că mai tóte proiectele cuprinse în mesagiul de deschidere au devenit lege: convenţia de comerciŭ cu Germania, legile vămilor şi recensămêntului, legea căilor ferate din iniţiativă privată, etc. Budgetul ţĕrii pe 1906 a fost aşeḑat pe temeliĭ solide. Amintesce apoi mesagiul despre succesul, ce l'a avut România în acţiunea guvernului sĕu pentru egala îndreptăţire a Românilor din imperiul otoman.

*

Conflictul, ce a isbucnit sĕptĕmânile trecute între regatele unite *Svedia şi Norvegia,* nu s'a aplanat încă. Regele Oskar a declarat, că nu póte sĕ aprobe desfacerea uniunei şi actul de rebeliune a consiliului de stat şi a dietei norvegiane. Téma, că din acest conflict se va nasce un rĕsboiŭ între Svedia şi Norvegia, s'a dovedit neîntemeiată. Regele Oskar al Svediei n'a voit rĕsboiul, căcĭ speră încă, că lucrurile se vor întórce érăşĭ spre starea veche şi că puterile norvegiane nu vor aproba desfacerea uniunei personale dintre cele două state.

Pace séu rĕsboiŭ?

Se scie, că după catastrofa flotei rusescĭ în lupta de la insula Tsushima, s'a ridicat îndată la orizont ideia încheierei păcei între Rusia şi Japonia. Cel care a intervenit printr'o propunere pentru pace, este preşedintele Statelor-Unite americane Roosevelt. Propunerea lui a fost primită cu bunăvoinţă atât la Tokio, cât şi la Petersburg, mai ales că nu se cerea altceva, decât ca cele două puterĭ, carĭ se resboiesc de atâta amar de timp, sĕ-şĭ numéscă representanţii lor, sĕ alégă un loc de întrunire şi, independent de orĭ-ce influenţe esterne, sĕ se sfătuéscă asupra condiţiunilor de pace.

Atât se scie positiv din ceea-ce s'a putut face până acum în direcţia de a-se pune sfîrşit rĕsboiului. Şi se mai scie acum şi aceea, că atât Rusia, cât şi Japonia sunt învoite, ca locul de întrunire al delegaţilor lor sĕ fie capitala Statelor-Unite, oraşul Washington.

Remâne acum sĕ se facă încercărĭ seriόse pentru încheierea păcei. Acésta atêrnă firesce, de la condiţiunile ce le vor pune în primul rĕnd Japonesii, şi de la punctul până la care Rusia ar fi aplecată sĕ priméscă acele condiţiunĭ. In privinţa acésta nu se scie nimic sigur, căcĭ nicĭ Japonia, nicĭ Rusia nu şĭ-au publicat oficial condiţiunile de pace. Se svonesce însĕ, că Japonesii ar cere condiţiunĭ atât de aspre, în cât Rusia nu le va puté primi fără totala ei umilire şi fără primejduirea intereselor sale politice şi comerciale în Asia rĕsăriténă.

Este la tot casul interesant a-se sci, că comandanţii celor două armate adversare din Manciuria, se declară în contra încheierei păcii. Mareşalul Oyama, comandantul suprem al trupelor japonese, a trimis o telegramă lui Mikado, în care protestéză în potriva păcii, ḑicênd, că tocmai acum e în ajun a da o luptă mare decisivă şi a scóte cu desĕvêrşire pe Ruşĭ din Manciuria. De altă parte comandantul suprem rus generalul Linevicĭ şi ceilalţĭ generalĭ comandanţĭ de trupe, au trimis Ţarului o telegramă din Gunşulin, în care spun, că ei se declară unanim pentru continuarea rĕsboiului.

„Acum după luptele de la Mukden şi Tsushima — ḑic ei — nu e timpul se vorbim de pace. Inimicul îmbătat de succesele lui, ar pune condiţii, carĭ nu s'ar uni cu onórea patriei nóstre, dér nicĭ nu sunt cause ca sĕ primim astfel de condiţiunĭ. N'am ajuns încă la atâta. Catastrofa de la Tsushima este un eveniment trist, dér ea nu atinge de loc brava nóstră armată. Armata nóstră se află aḑi într'o stare strălucită şi se însufleţesce de a merge contra inimicului, a-l învinge şi nimici, ceea-ce sperăm că se va şi întêmpla. Posiţiunile trupelor nóstre sunt admirabil întărite. Numai plóia ne-a împedecat până acum, a lua ofensiva. Acum însĕ când pierderile suferite la Mukden sunt înlocuite şi armatele nóstre sunt întărite prin armatele sosite din Europa, abia aşteptăm sĕ sosésca momentul de a merge contra inimicului. Sperăm ca încă în luna acésta sĕ începem ofensiva prin ceea-ce se va schimba cu desĕvîrşire situaţiunea pe câmpul de luptă. Situaţiunea nóstră nu e nicĭ de cât critică şi de natură a face sĕ primim condiţiunĭ de pace nefavorabile“.

Telegrama e datată Gunşulin 10 Iunie şi e subscrisă de comandantul suprem *Linevicĭ,* de comandanţii de armate *Kuropatkin, Kaulbars* şi *Batjanov,* de şeful statului maior *Saharov* şi de generalii *Rennenkampf, Zarubaieff, Bilderling, Lvof, Sasanov, Danilov* şi *Korv.*

SCIRILE DILEI.

— 4 (17) Iunie

Mórtea archiducelui Iosif. Martĭ diminéţa a încetat din viéţă la Fiume după o bólă îndelungată archiducele Iosif, fiul palatinului de odinióră al Ungariei şi vĕrul de-al doilea al Maj. Sale monarchului nostru. Archiducele Iosif, care a împlinit 72 anĭ, a fost comandant suprem al honveḑimei, general al cavaleriei şi s'a distins în viéţa sa nu numai prin însuşirile sale distinse militare în timp de pace şi rĕsboiŭ, ci şi ca om de sciinţă, fiind ales membru onorar al Academiei maghiare de sciinţe din Budapesta. Inmormêntarea i-se va face Lunĭ în cripta familiară din Budapesta. In numele episcopatului gr. or. român, metropolitul Meţianu a trimis Majestăţii Sale o adresă de condolenţă.

Ḑile de sĕrbătóre în Sibiiu. Sĕptĕmâna trecută şĭ-a serbat reuniunea română de cântărĭ din Sibiiu jubileul de 25 anĭ de existenţă. Acum 25 anĭ mai mulţĭ bărbaţĭ cu tragere de inimă pentru cultivarea musicei nóstre naţionale, în frunte cu profesorul George Dima din Braşov, pe atuncĭ profesor de musică în Sibiiu, au pus temelia acelei reuniunĭ, care în decurs de 25 anĭ a cultivat musica şi în deosebĭ cântecele nóstre românescĭ, ocupând astăḑĭ în urma progreselor făcute un loc de frunte între reuniunile de musică din Sibiiu. La serbările iubilare au luat parte nu numai Românii din Sibiiu şi împrejurime, ci şi numĕroşĭ representanţĭ ai reuniunilor române de cântărĭ din Ardeal, Bănat, Bucovina şi România. In ḑiua de Joi, după sĕvêrşirea serviciului divin, s'a ţinut în sala cea mare a palatului naţional o şedinţă festivă, cu care ocasiune preşedintele reuniunei d-l asesor consistorial Voileanu a rostit un discurs festiv, făcênd istoricul reuniunei jubilante. Corul reuniunei (aprópe 100 membrii) a cântat apoi mai multe cântece alese, în cea mai mare parte composiţii românescĭ. Vinerĭ, Sâmbătă şi Duminecă séra s'a representat opereta românéscă *„Moş-Ciocârlan“,* care în séra primă a fost condusă de însuşĭ compositorul ei d-l Tudor cav. de *Flondor* deputat în dieta Bucovinei şi în camera din Viena şi tot-odată presidentul reuniunei de cântărĭ »Armonia« din Cernăuţĭ. Representarea acestei minunate operete românescĭ a stîrnit o însufleţire nedescrisă. D-lui Flondor i-s'a predat în semn de stimă şi mulţumire o prea frumósă cunună de laur, lucrată din argint şi aur.

Teatru român în Braşov. Atragem atenţiunea publicului din oraşul Braşov şi din împrejurime asupra teatrului român, ce se va da Marţĭ după Rosalii în sala cea mare a Redutei. Nu mai e vorbă de o representaţie de diletanţĭ, ci de prestaţiunĭ artistice în adevĕratul înţeles al cuvêntului. D-l Zaharie *Bârsan* va da de astădată »Lăutarul din Cremona« de Fr. Coppée trad. de Tr. Demetrescu, şi »Necinstiţii« de Girol Rovette, trad. de Arist. Romanescu. Cu acéstă ocasiune vom puté vedé alăturea cu d. Bârsan nu numai un numĕr de diletanţĭ aleşĭ, ci şi pe d-şóra Marióra *Voiculescu,* artistă dramatică de la teatrul naţional din Bucurescĭ. — Nu ne îndoim, că Românii se vor grăbi a asista la acéstă serbare artistică, ce ni-o oferă mult apreciatul nostru artist. Biletele se pot cumpĕra la prăvălia Eremias.

Din Lipova aflăm, că Joi diminéţa a încetat din viéţă d-na *Augusta de Missits* mama advocatului Dr. C. Missits şi sora deputatului dietal Géorge Serb. Inmormêntarea s'a făcut erĭ.

n. a fost înmormêntat aicĭ tinĕrul medicinist de anul II-lea Basiliu *Viciu,* mort la 3 l. c. în flórea vieţii. Fiiu al parochului român unit A. Viciu şi frate al d-lui profesor şi rector al seminarului tinerimei române din Blaşiŭ, Emil Viciu. Tinĕrul decedat a lăsat în urmă-i o mare jale şi întristare în mijlocul familiei. Era un tinĕr deştept, modest, cu frumóse calităţĭ şi virtuţĭ, student universitar zelos, de care atât familia cât şi cunoscuţii legau cele mai frumóse speranţe. La înmormêntare au luat parte toţĭ fraţii, afară de o soră depărtată de locul familiei. Serviciul funebru l'au sĕvêrşit 4 preoţĭ, ér la grópă a vorbit conscolarul sĕu Valeriu Şuteu, luând rĕmas bun în numele colegilor sĕi absenţĭ şi presenţĭ. Erau de faţă 12 colegĭ ai rĕposatului, carĭ deşi cimiterul e cam departe, totuşĭ pe braţele lor au dus la vecînica odihnă pe regretatul lor coleg petrecut de un public numĕros din inteligenţă şi popor. Jalea şi durerea se vedean întipărită pe feţele tuturor, carĭ şĭ-au făcut ultima datorie către acest tinĕr de o bunătate şi nobleţă rară. — Fie-i tĕrîna uşóră!

Uraganul din Marmara şi Bosfor. »Universul« primesce din Constanţa urmă-

---

şi despre fiica sa. Era o istorie de tóte ḑilele.

Inainte cu câţĭ-va anĭ — prinse Nannedda firul vorbei, — moş Andreiu a fost păstor mare la Predu Caria. Şi Predu Caria, cel mai bogat ţĕran din Nuoro, a vĕḑut pe fata lui moş Andreiu, a îndrăgit-o şi a fugit cu ea. El voia s'o ia de nevastă, dér mama lui se împotrivia. Moş Andreiu şi-a gonit fata din casă, şi nu mai voia sĕ scie nimica de dênsa. Acum s'a făcut un morocănos şi trăiesce tot singur, departe de ómenĭ, mai mult la stână.

»Şi fata lui are o fetiţă? Nu-i aşa?«

»Mi-se pare. Ea încă trăiesce singură, şi se năcăjesce. Cel ce a necinstit-o, a luat mai târḑiu o fată bogată, precum sciţĭ.«

Două césurĭ am mers, până am ajuns la ţintă. La marginea pădurei păsceau liniştite vacile: în bordeiŭ era moş Andrei cu ceilalţĭ păstorĭ şi frământa brânză. Bĕtrânul nĭ-a eşit înainte, nĭ-a dat bineţe, a zîmbit şi a şuguit cu noi. Nu mi-s'a părut de loc aşa dârz, cum îi eşise vestea şi cu tóte că avea vr'o şéseḑecĭ de anĭ şi barbă albă, ochii lui negri străluceau ca la un fecior tinĕr şi era sprinten ca un mire.

»Of, of, aţĭ avut bună tovărăşie«, ḑise moşul arătând spre copil, care se uita la el cu ochĭ marĭ. »Al cui e voinicul? Nu cumva e al tĕu?« »Nu« rĕspunde Nannedda, »este un biet orfan, nepotul femeii...« »Hai, puiule, sĕ-ţĭ ajut se te coborĭ. Vréi sĕ ne ajuţĭ la trébă?«

»Cum nu«, rĕspunse îndrâzneţ mititelul. Şi se încercă a se coborî singur, apoi ḑise: »Da, lelea Nannedda mĭ-a făgăduit că m'a lăsa sĕ înfierez vacile. Unde-i ferul?«

Băiatul începù sĕ socotésca prin tóte colţurile bordeiului. Din când în când fugia la moş Andrei şi acuşĭ-acuşĭ îĭ vedeam pe amêndoi stând de vorbă şi rîḑênd.

Intr'aceea femeile se puseră sĕ pregătéscă prânḑul, bărbaţii s'au apucat de înfierat. Eu am cutrierat câmpul şi pădurea, culegênd florĭ, apoi m'am apropiat de locul unde păstorii infierau vitele. Moş Andreiŭ lega vitele şi le împrejmuia ca într'o colivie, ca sĕ nu se pótă mişca, altul înfierbânta stampila cu iniţialele stăpânului şi o apăsa în grabă pe şoldul animalului. Când fierul roşu atingea pielea, vitele mugeau, săriau în sus, şi apoi, deslegându-se îşĭ luau vênt, bâzdărând pe câmpie.

Băiatul era de faţă şi se uita cu ochii holbaţĭ, spunênd din când în când câte o vorbă, de care toţĭ rîdeau. Uneorĭ, când vitele mugeau prea tare, se dedea îndĕrĕt spăriat. Moş Andreiŭ se uita atuncĭ la el, şi ḑicea:

»Aşa? Par'că spuneai că eştĭ mai bărbat, şi că ai de gând sĕ pui şi tu fierul, şi acum ţi-e frică? Nu ḑiceai adineaorĭ, că vreai sĕ rĕmâi la târlă şi sĕ pândescĭ tâlharii?«

»Da, vréu sĕ rĕmân la d-ta!« strigă copilul. »Dér sĕ-mĭ dai puşca, cuţitul şi bâţul. Vréu sĕ omor tâlharii şi pe toţĭ ómenii rĕi!«

»Atuncĭ puţinĭ ar mai rĕmâné de ceilalţĭ« ḑise bĕtrânul dând trist din cap.

Din când în când Nannedda, care îşĭ făcea de lucru pe lângă óle, striga la sine pe băiat şi îi dedea o bucată de carne séu o ţîră de brânḑă. Băieţaşul se ducea la bĕtrâna, asculta cu băgare de sémă, ce-i spunea, dedea din cap şi se întorcea la păstor, cu care se înţelegea de minune.

Când moş Andreiŭ se ducea pe câmpie sĕ întórne vacile, băiatul se lua după el. Bĕtrânul se făcea că e mânios şi îl probozia: »Prea mult mi te împletecescĭ pe dinainte«. Il lua însĕ totuşĭ de mână şi îl ducea cu sine.

Am prânḑit cu toţii împreună, pe iérbă, la umbra unui copaciŭ. Am mâncat, după obiceiul din Sardinia carne multă, brânză, miere şi lăptării; bărbaţii beură vin mult. Vorbiau despre lucrurĭ simple: istorii haiducescĭ, întêmplărĭ de dragoste, de popĭ şi de comorĭ îngropate.

Copilul şedea lângă moş Andreiŭ, care îi dedea de mâncat şi de beut. In cele din urmă mititelul, obosit de atâta trăpădat, îşĭ lăsă căpşorul pe genunchele bĕtrânului şi aţipi.

Nannedda voia sĕ-l ducă în bordeiŭ, dér păstorul nu l'o îngădui. »Nu-l trezi! Lasă-l aicĭ«, ḑise el. »Veḑĭ ce drăguţ e!«

Şi bĕtrânul şedea nemişcat, povestind cu ceilalţĭ, ér din rĕstimp în rĕstimp neteḑia capul băiatului.

Nannedda se uita la moş Andreiŭ şi deodată ḑise către el:

»Décă ţi-e aşa de drag, ia-l copil de suflet! Bunică-sa e pe mórte. Peste puţin are sĕ rĕmâe orfanul orfanilor.«

»Sunt prea bĕtrân, ca sĕ pot fi tată la aşa un fiu«.

»Atuncĭ sĕ-ţĭ fie nepot.«

Păstorul îşĭ încruntă sprîncenele şi nu rĕspunse nimica. Se gândea de bună sémă la fiică-sa şi la copilul ei.

tórea corespondenţă: La 14 Iunie a sosit vaporul »Regele Carol« în cursă regulată de la Pireu, după ce a înfruntat cu bărbăţie o îngrozitóre tempestă pe Marmara, Bosfor şi marea Négră, sub comanda d-lui comandant Perieţeanu, ajutat de ofiţerii Brânzei şi D. Păun. Vaporul »Regele Carol« a sosit în port avênd pe bord un numĕr însemnat de pasagerĭ, în perfectă sănĕtate, şi mărfurĭ fără nicĭ o avarie. Cele ce povestesc călĕtorii despre furtuna ce i-a apucat în dreptul insulei Marmara, e de necreduţ. La »Ortakioi« şi »Seraglio« s'au prăbuşit numĕróse edificii. La Candili lângă Scutari a fost descoperită vila unui paşă bogat. Douĕ vapóre olandese s'au ciocnit fără a se cufunda. In dreptul Stambulului s'au înnecat trei »maule« sub pavilion turcesc. Echipagiile au pierit. Douĕ minarete de la celebra catedrală a lui Constantin cel Mare, Sf. Sofia s'au prăbuşit, făcênd numĕróse victime. La Therapia în mahalaua européná, au fost devastate complect edificiile mai slabe. Intr'un moment dat uraganul a fost însoţit de grindină, de o mărime considerabilă. Pe marea Négră »Regele Carol« a mai avut douĕ furtunĭ şi apoi a navigat — pe hulă — până la Constanţa, unde a ajuns Joi nóptea cu o întârdiere de aprópe 2 óre.

Memoria lui Timoteiŭ Cipariu, a marelui dascăl român şi apostol al limbei române, se va serba de către adunarea despărţĕmêntului Blaşiŭ al »Asociaţiunei« în a dóua di de Rosalii în comuna Pănade (de lângă Blaşiŭ), locul nascerii lui Cipariu, ér Duminecă după Rosalii în Blaşiŭ. Despre ambele aceste serbărĭ vom primi corespondenţe speciale de la raportorii noştri. Timoteiŭ Cipariu s'a născut la 21 Februarie 1805.

Post de notar. Pentru postul de notar cercual în comuna Câmpenĭ (comitatul Turda Arieş) s'a publicat concurs cu terminul *26 Iunie a. c.* Atragem atenţiunea Românilor cualificaţĭ pentru posturile de notar, la acest post, fiind unul dintre cele mai bune a cărui dotaţiune anuală se urcă la suma considerabilă de peste 3000 cor. — Concurenţii sĕ-şĭ înainteze cererile la oficiul pretorial din comuna Câmpenĭ (Topanfalva) în terminul designat mai sus, şi nu ar strica décă s'ar presenta înainte de alegere în comună. — *Un Câmpănar.*

Victimele cutremurelor din Albania. Se telegrafiéză din Scutari, că acolo continuă cutremurele de pământ. Sunt în fiecare di câte dece cutremure. Nicĭ o casă nu mai e de locuit. In cartierul creştin sunt 19 morţĭ, ér într'o altă suburbie 45 de morţĭ.

O sută de persóne otrăvite la un banchet. Se telegrafiéză din Detmold, că peste o sută de persóne, carĭ au luat parte la banchetul expositiunei agricole din Blomberg (Germania) s'au îmbolnăvit, presintând simptome de otrăvire. Până acum au murit trei. Câţi-va sunt în agonie.

Un oraş fără copii. In America se află un oraşel, care se póte făli, că nu găzduesce între zidurile sale nicĭ un copilaş. Acéstă localitate unică în felul ei, se numesce Markshoro şi se află în ţinutul New-Yersey. Orăşelul numĕră 500 locuitorĭ şi de 5 anĭ încóce nu s'a născut acolo nicĭ un copilaş.

Arestarea a 60 evrei revoluţionarĭ la Kiew. In pădurea Golosejew, în apropiere de Kiew, poliţia a încunjurat pe 60 evrei pe când ţineau un meeting. Toţĭ au fost arestaţĭ. S'au găsit la ei proclamaţiunĭ ale societăţii secrete »Liga«.

Arestarea unor studenţĭ ruşĭ la graniţa germană. Din Posen se telegrafiéză, că alaltăerĭ-nópte au fost arestaţĭ la graniţa rusă, la Eydtkuhnen, 13 studenţĭ ruşĭ, carĭ se întorceau în patrie, din Elveţia. Ei aveau la dênşii pachete cu manifeste nihiliste.

Serate de-ale meseriaşilor românĭ. Joi la 25 Maiu a. c. „Reuniunea sodalilor românĭ din Sibiiu", şĭ-a ţinut a 5-a şedinţă literară sub conducerea preşedintelui Victor Tordăşianu. Numĕrul participanţilor la serată a fost de vre-o 100 persóne, de tóte vêrstele şi posiţiile sociale. Presidentul în cuvêntul de deschidere amintesce faptul, că Reuniunea a luat parte corporativ la actul cununiei colegului Dem. Axente cu d-şóra Ana Banea, cu care prilej corul mixt al Reuniunei meseriaşilor a esecutat pentru prima-óră tóte cântările obicinuite la cununiĭ. Presidentul aduce mai departe la cunoscinţă, că Reuniunea meseriaşilor românĭ este învitată a participa la serbările reuniunei „Eintracht", cu care ocasiune acéstă societate îşĭ sfinţesce stégul. Corul nostru mixt se va produce la acele serbărĭ cu o frumósă cântare. A urmat apoi programul convenirei cu declamaţiunĭ şi cetirĭ de bucăţĭ literare, care a succes spre deplina mulţumire a celor presenţĭ, dând dovedĭ, că membriĭ reuniunei fac pe di ce merge progrese tot mai frumóse.

Producţiunĭ şi petrecerĭ. *Corul bisericei rom. gr. or. din Braşovul-vechiŭ* învită la producţiunea musicală-teatrală împreunată cu dans ce se va ţiné *Duminecă, 5 Iunie* v. (18 Iunie n.) 1905 (în diua întâia de Rosalii) în sala Hotelului »Orient« nr. 1. Cororile se dirigéză de d-l St. C. Voicu, absolvent al conserv. din Bucurescĭ şi dirig. al corului bisericesc. Preţurĭ de întrare: de persónă 1 cor., de student 80 banĭ. Venitul curat este destinat pentru sporirea fondului corului bisericei »Sfintei Adormirĭ« din Braşovul-vechiŭ. Contribuirĭ peste taxă şi oferte marinimóse se primesc cu mulţămită şi se vor publica. Bilete se vênd la d-niĭ Eremias Nepoţii, librăria d-lui Ciurcu şi séra la cassă. Inceputul la $7^1/_2$ óre séra.

Tinerimea română din Vad învită la petrecerea de vară, ce o va arangia Luni, (a dóua di de Rusalii) în 19 Iunie st. n. a. c. în pădurea „Dumbrava", ér séra se va continua în salele şcólei. Plecarea va fi la 10 óre a. m. La caz de timp nefavorabil, petrecerea se va ţiné în salele şcólei din loc.

Avis. Băile eforiei vor fi mâne, Dumineca Rosaliilor închise.

— Dintre farmaciile din cetate nu va fi deschisă mâne după amiadĭ de cât farmacia lui F. Jekelius din str. Porţii.

Musica oraşului va cânta Lunĭ la órele $5^1/_2$ pe promenada de jos.

Minunat este efectul obţinut de cinstitele dame prin întrebuinţarea veritabilului lapte de castraveţĭ englezesc. Acest lapte face sĕ dispară de pe obraz în câteva dile pistruile, sgrăbunţele şi alte bóle de piele, netedesce creţele şi împrumută feţei, fără sĕ atace pielea, un teint alb, fresc. Este un mijloc premiat la esposiţiile din Paris şi Viena şi care atât la noi cât şi în Anglia înlăturéză repede tóte celelalte cosmetice. O sticlă 2 cor. şi săpun de castraveţĭ veritabil englezesc 1 cor., pudra 1 cor. 20 banĭ. Se capĕtă în fie-care farmacie. Se trimite cu posta de farmacistul C. Balassa, Budapest, Erzsébetfalva.

Scrisóre din Bucurescĭ.

— 3 Iunie.

Astădĭ la óra 11 a. m. s'a oficiat în catedrala sf. Metropolii a Ungro-Vlachiei un requiem pentru odihna sufletului A. S. R. principele Leopold de Hohenzollern, oficiat de I. I. P. S. L. L. Metropolitul-Primat şi al Moldovei, asistaţĭ de toţĭ episcopii şi arcĭiereii aflaţĭ în capitală. Au asistat mai multĭ miniştri, representanţĭ ai corpului diplomatic şi înaltelor autorităţĭ ale statului, ofiţerĭ etc. Domnii erau îmbrăcaţĭ în frac şi purtau cocarde albe, ér dómnele erau îmbrăcate în negru. Un requiem s'a celebrat şi în catedrala catolică de către vicarul Baud, asistat de întregul capitol, precum şi în templele israelite din capitală. Adĭ făcêndu-se la Sigmaringen înmormêntarea principelui Leopold, biurourile tuturor autorităţilor publice au fost închise. Suveranii noştri se vor întórce în ţéră Lunĭ, dér nu vor veni în capitală, ci-şĭ vor lua reşedinţa la castelul Peleş din Sinaia.

— Când principele Ferdinand al României a plecat la Berlin, ca sĕ ia parte la serbările nunţei principelui de coróná al Germaniei, i-se întêmplă pe drum la gara din Moldova un accident. Vagonul regal luă foc şi principele abia scăpă de primejdie, sărind afară. Care dintre noi s'a gândit, că acel accident este un semn rĕu, prevestind o cumplită durere casei de Hohenzollern? De sigur, că nimenĭ, cu tóte aceste credem, că Alteţa Sa a fost profund impresionat de acésta, deóre-ce în casa Hohenzollern prevestirile jócă un rol mare. Este o damă albă cunoscută casei acesteia din vremurĭ bĕtrâne, care nu uită sĕ apară nóptea unui membru al familiei Hohenzollern, în ajunul fie-cărei nenorocirĭ în familie. Regele nostru, pe când era sublocotenent, venea într'o nópte, călare dela Potsdam la Berlin, trecênd printr'o pădure. Şi étă că dama albă i-se arată. A dóua di el a primit o telegramă din Lisabona prin care i-se anunţă mórtea subită a sócrei Sale regina Portugaliei, Stefania.

— Mercuria trecută au fost închise prin decret regal Corpurile Legiuitóre. Dintre legile mai importante, carĭ s'au votat în cursul acestei sesiunĭ sunt: legea contenciosului administrativ, prin care se crează o a treia secţie la înalta curte de casaţie, legea căilor ferate de interes particular şi legea comunală. In urma închiderei parlamentului mişcarea politică a încetat, pentru-ca sĕ revină la tómnă. In curênd primul nostru ministru Cantacuzino va pleca la băile Vitel din Franţa. Interimatul presidenţiei consiliului va fi ţinut de generalul Manu, ministru de rĕsboiŭ.

— Se scie, că anul viitor se serbéză jubileul de 40 anĭ al domniei regelui Carol. Cu acéstă ocasie se va aranja o esposiţie naţională la Filaret pe o suprafaţă de peste 30 de hectare. Acest loc se numesce *Câmpia* libertăţii, unde s'a proclamat revoluţia dela 1848. Esposiţia va cuprinde: Un grup de clădirĭ, ce se vor construi jos în vale pentru industrie şi comerciŭ, un grup de pavilióne sus pe deal destinat petrecerilor. Un grup de clădirĭ archeologice representând clădirĭ românescĭ din diferite epoce, ca de pildă un turn fórte vechiŭ din Têrgovişte etc. »Le clou« al esposiţiei va fi un sat românesc pe cósta dealului Filaretului. Acest sat va fi locuit de familiĭ de Românĭ aduse din tóte părţile unde locuesc Românĭ. Fiecare 'şĭ va păstra portul şi-şĭ va respecta datinele în cuprinsul bătăturei lui. In sat se va construi o şcólă. o primărie, puţurĭ etc. Şoséua care duce actualmente la cimitirul Şerban-Vodă (Belu) va trece prin mijlocul Esposiţiei şi va fi complect refăcută; în tot timpul cât va dura esposiţia, va fi interdisă trecerea cortegiilor funebre. Directorul general al esposiţiei este d-l Dr. Istrati, membru al Academiei, fost ministru şi unul dintre naţionaliştii noştri de frunte.

C.

Dela despărţĕmintele „Asociaţiunei".

(Convocărĭ.)

Despărţĕmêntul I. (Braşov) al *„Asociaţiunei pentru literatura română şi cultura poporului român"* îşĭ va ţiné

Adunarea sa generală ordinară

Lunĭ în 6/19 Iunie a. c. (a dóua di de Rosalii) la órele 11 a. m. în sala cea mare a hotelului comunal din *Ţinţarĭ.*

Adunarea va fi precedată de un parastas pentru membrii rĕposaţĭ ai Asociaţiunei, ce se va ţiné la órele 10 în Sf. Biserică.

Programul adunării:

1) Deschiderea adunărei.
2) Raportul comitetului despre activitatea sa în decursul anului espirat.
3) Raport despre starea cassei despărţĕmêntului.
4) Alegerea unei comisiunĭ pentru censurarea socotelilor presentate de comitet şi a alteia pentru înscrierea de membri noi.
5) Disertaţiunĭ.
6) Raportul comisiunilor de sub punctul 4.
7) Fixarea budgetului pe anul 1905/6.
8) Alegerea a doi membri, carĭ sĕ represinte despărţĕmêntul la adunarea generală a »Asociaţiunei«.
9) Propunerĭ de sine stătătóre.
10) Incheierea adunării.

La órele 5 p. m. *prelegere poporală,* împreunată cu proiecţiunĭ, cu ajutorul aparatului Skioptikon.

La acéstă adunare sunt învitaţĭ toţĭ membrii »Asociaţiunei« de pe teritoriul acestui despărţĕmênt, precum şi toţĭ doritorii de înaintarea poporului nostru. In special agenturile din diferitele comune ţinĕtóre de despărţĕmêntul Braşovului sunt rugate a lua parte la acéstă adunare cel puţin prin câte doi membri.

Braşov, 27 Maiŭ v. 1905.

In numele comitetului desp. I. al »Asociaţiunei pentru literatura română şi cultura poporului român«.

Andreiu Bârseanu, directorul desp. *Nicolae Bogdan,* notarul comit.

După mâncare bărbaţii s'au apucat din nou de lucru. S'a ridicat şi moş Andrei. Femeile ne-am tologit pe iarbă şi am tras un puiu de somn.

Când m'am deşteptat, mititelul stetea de vorbă érăşĭ cu Nannedda. Ea îi dise: »Bagă de sémă. Moş Andrei va isprăvi nu peste mult cu înfieratul şi va veni sĕ şédă pe érbă cu noi. Tu sĕ te ducĭ la el şi sĕ-l cuprindĭ pe după gât şi sĕ-i dicĭ: »Bunicule, eu sunt nepoţelul d-tale şi te iubesc!« — Ai înţeles?

»Da«, rĕspunse băiatul rîdênd ci alintându-se.

Acum am priceput şi eu comedia milostivă a bunei femei şi aşteptam cu inima strînsă sfîrşitul.

»Dér« — întreb eu pe Nannedda — sĕ póte, ca moş Andrei sĕ nu cunóscă copilul?

»N'a vrut sĕ-l vadă nicĭ odată, şi apoi până erĭ a purtat rochiţă. In costum parcă e altul. Era cât pe ce sĕ nu-l cunosc nicĭ eu«.

Celelalte femei, carĭ scieau secretul, aşteptau cu încordare scena, ce se va petrece între moş Andrei şi băiat.

In timp ce ceilalţĭ ómenĭ se ocupau cu înfieratul, moş Andrei strigà băiatului: »Ei, de ce nu mai vii la mine voinice?«... — »Nu, sĕ vii d-ta la la noi, am sĕ-ţĭ spun ceva«, rĕspunse mititelul.

Şi bĕtrânul venì.

»Am isprăvit. Şi acum sĕ bem un păhar în sănĕtatea tuturor şi pentru-ca Dumnedeu sĕ dea ródă în ţarină«, dise el aşedêndu-se pe o piatră.

Păstorii beură, ér moş Andrei luà băiatul în braţe şi-l întrebà:

»Vréi sĕ rĕmâi la stână, şi sĕ te facĭ păstor?«

Băiatul se întórse spre Nannedda, se uità la ea întrebător şi apoi cuprindênd gâtul bĕtrânului dise:

»Bunicule, eu sunt nepotul d-tale şi te iubesc«. — Bĕtrânul se făcù întâiŭ roşu, apoi îngălbeni, tresări în tot trupul şi făcù ca şi cum ar vrea sĕ dea jos băiatul. Acesta însĕ îl ţinea strîns de gât şi fără sĕ aibă habar de seriositatea clipei, repetà: »Bunicule, eu sunt nepoţelul d-tale şi te iubesc.. Cum? Nu-ţĭ mai sunt drag? De ce?« întrebà el inocent. »Mai nainte ţĭ-am fost drag şi acum nu-ţĭ mai sunt? De ce?... Nu-ţĭ mai sunt drag?«

»Ei, inimă de piatră ce eştĭ, rĕspunde acum«, dise Nannedda, apropiindu-se de el. »Rĕspunde, décă poţĭ«.

»M'ai prins strigóică bĕtrână«, strigà în sfîrşit moş Andrei, ameninţându-o cu o mână, ér cu cealaltă strîngea băiatul la piept. M'am uitat la el. Nicĭ odată n'am sĕ uit faţa aceea sbârcită şi palidă, cu ochii scăldaţĭ în lacrămĭ. Copilul, care conform instrucţiunilor date de Nannedda, tótă diua n'a pomenit de mamă-sa, rîdea şi îl trăgea pe bătrânul de barbă dicênd: »De ce plângĭ acum? Ţi-e frică de tîlharĭ? Nu-ţĭ fie frică! Eu voiŭ rĕmâné la tine şi îi voiŭ omorî pe toţĭ«.

»Da«, mormăi bĕtrânul. »Tu vei rĕmâné la nópte cu mine... Mâne e sĕrbătóre, mi se pare, Rusaliile, mâne ne ducem cu toţii în sat.«

Şi înainte de a fi pornit noi spre Nuoro, moş Andrei dĕdu Nanneddei o cheie şi dise: »Étă cheia de la casa mea. Sĕ o dai.... mamei acestui băiat şi sĕ-i spui sĕ ne gătéscă pe mâne prânzul...«

Lelea Nannedda luà cheia şi plângea.

»Acum plângĭ şi d-ta? De ce plângĭ? Eu rĕmân la nópte aicĭ, mâne însĕ viu şi eu...« dise mititelul zîmbind în nescire.

Sórele asfinţia, împrejur de noi strălucia câmpia, veselă şi curată, ca copilul acela nevinovat şi fericit.

Delaletea.

Sirolin

Cei mai excelenţi profesori şi medici îl **recomandă ca remediu** cu efect contra morburilor dĕ plumânĭ, afecţiunilor organelor de respiraţie, precum: bronchită cronică, tusă convulsivă, şi mai ales este recomandat Convalescenţilor **după influenză.** — Sirolinul promovéză apetitul şi face sĕ crească greutatea corpului, depărtéză tusa şi flegmă şi face se încetéze asudarea de nópte. — Din causa mirosului şi gustului sĕu plăcut este luat cu plăcere şi de copiĭ. In farmaciĭ sĕ capĕtă în sticle de **4 cor.** Sĕ fim atenţi, ca fie-care sticlă sĕ fie provĕdută cu firma de mai jos

F. Hoffmann-La Roche & Co. fabrică chimică **Basel** (Şviţera.)

Adunarea cercuală ordinară a despărțământului *Blașiu* al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, se convócă pe diua de *19 Iunie* n. a. c. în *Pănade* la órele 10 a. m. cu următorul

Program: 1. La 9 óre serviciu divin împreunat cu parastas întru pomenirea lui *Timoteiu Cipariu*, din prilejul aniversării centenarului, dela nascerea acestuia. Predica ocasională va rosti-o directorul despărțământului *I. F. Negruțiu*. 2. Deschiderea adunărei. 3. Raportul comitetului. 4. Alegerea a două comisiuni: pentru censurarea raportului și înscrierea de membrii noi. 5. Disertațiune comemorativă despre *T. Cipariu*, de A. Ciura. 6. Raportul comisiunilor. 7. Statorirea locului, unde se va ține viitórea adunare generală. 8. Alegerea a doi delegați la adunarea generală dela Sibiiu. 9. Propuneri. 10. Alegerea comisiunei de verificare. 11. Inchiderea adunării. 12. După adunare publicul, înainte de a se aședa la masă, va cerceta exposiția de lucruri de mână și țesături aranjată de d-na *Elena Șimon* și d-șóra *Veronica Săbăduș*.

La acéstă adunare, care se va ține în localul bisericii gr. cat., se învită toți membrii Asociațiunii și toți cei-ce doresc progresul poporului român.

In legătură cu adunarea cercuală, se va da un concert din partea elevilor institutului pedagogic din Blașiu. Séra, prelegere poporală cu skiopticonul.

Ion. F. Negruțiu, director. *Al. Ciura*, secretar.

In sensul decisiunei nr. 113 din 18 Maiu a. c. a comitetului central al „Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român“, prin care subsemnatul a fost încredințat cu reconstituirea despărțământului *Orăștie*, se convócă prin acésta *adunarea cercuală a despărțământului Orăștie* al Asociațiunei, ce se va ține *Duminecă în 12/25 Iunie a. c. în Orăștie*, în edificiul școlei române, eventual în vre-un alt local corespundętor la órele 3 p. m. pe lângă următórea ordine de di:

1) Deschiderea adunărei.

2) Numirea unui notar și a unui casar ad hoc.

3) Inscrierea de membri noi și încassarea de taxe.

4) Alegerea directorului și a comitetului cercual.

5) Inchiderea adunărei.

La acéstă adunare sunt invitați toți membrii Asociațiunei nóstre de pe teritorul despărțământului Orăștie, precum și toți sprijinitorii și binevoitorii culturei poporului nostru.

Sibiiu, în 12 Iunie n. 1905.

Ioan I. Lăpădatu,
delegatul Com. central al „Asociațiunei“.

Adunarea învęț. gr.-cat. „Mariana“ în comuna Mocod.

Năsĕud, Iunie 1905.

Onorată Redacțiune! Duminecă, în 21 Maiu a. c. reuniunea învęț. „*Mariana*“, filiala Năsĕudului, și-a ținut adunarea sa anuală în fruntașa comună grănițerească *Mocod*, cale de 1 óră dela Năsĕud.

Primirea, ce s'a făcut reuniunei nóstre învęțătoresci cu acéstă ocasiune, dragostea și ospitalitatea, de care au fost împărtășiți membrii ei, vor rămâné neșterse în inimile nóstre a tuturora, carĭ părtași am fost la acéstă primire, ér reuniunea „Mariana“ va însemna diua de 21 Maiu 1905, cu litere neșterse în analele sale, ca o dovadă vie și neperitóre, că acéstă reuniune are base solide, are rădĕcini puternice în iubirea și dragostea poporului din acest ținut.

Comuna Mocod, situată tocmai la marginea vestică a fostului district al Năsĕudului, este una dintre fruntașele comune grănițeresci de pe Valea Someșului, comună mare și frumósă, vestită cu deosebire pe terenul pomăritului.

Acéstă comună, ce pe vremea graniței militare, a jucat rol de frunte, a dat din sînul sĕu o inteligință numĕrósă, o mulțime de bărbați vrednici și aleși și în special o serie întrégă de dascălĭ luminați și conscii, carĭ au făcut fală nu numai comunei lor natale și statului învęțătoresc, ci întreg neamului românesc.

In comuna Mocod au vĕdut pentru prima-óră lumina dilei dascălii luminați, de pie memorie: *Silvestru Tomi*, care întréga sa avere a testat'o fondurilor școlare năsĕudene, pentru scopurĭ culturale; apoi nonagenarul Vasile *Mureșian*, care aprópe o jumĕtate veac, de pe catedra de învęțător poporal, a propagat cultură și lumină în popor; — tot în Mocod s'a născut și dascălul dascălilor, marele pedagog român, fericitul *Vasile Petri*, pe care abia sunt câte-va lunĭ, de când l'am pĕtrecut cu toții la vecinicul mormânt. Perderea lui neașteptată o jelesce nu numai Mocodul și școla sa, mórtea lui Vas. Petri a fost o puternică lovitură pentru școla românéscă de pretutindenĭ!

Poporul mocodean: viguros, inteligent, plin de viață, s'a achitat și cu acéstă ocasiune în mod perfect față de reuniunea „Mariana“ și membrii ei.

Duminecă diminęța, în diua adunării, la marginea hotarelor comunei, un imposant banderiu de călărețĭ aștepta pe membrii reuniunei învęțătoresci, ce aveau în frunte pe Rvds. d-n Vicariu Ciril *Deac*, inspector școl. conf. și prețedinte al reuniunei învęț. generale, — avênd lângă el pe prețedintele filialei Năsĕudului a reun. „Mariana“, d-l Ignațiu Seni, învęțător la școla normală din Năsĕud și secretar al fondurilor școlare conf. districtuale.

Întrarea în comuna Mocod, fu întimpinată de însufețite și puternice strigărĭ de „sĕ trăéscă“ ale poporenilor înșirați pe ambe laturile drumului, ér înaintea bisericii și școlei poporul întreg, în frunte cu inteligința și cărturarii, așteptau sosirea óspeților mult iubiți.

Aicea harnicul învęțător local, Romul *Densușian*, întêmpină reuniunea cu o vorbire plină de entusiasm, urând óspeților „bun sosit“, la ce d-l vicariu, rĕspundênd în terminĭ aleși, accentuà însemnătatea adunărilor învęțătoresci pentru poporul dela sate, mulțămind mocodenilor pentru însufețirea dovedită față de causele reuniunei „Mariana“ și a învęțătorimei și astfel pentru causele școlei românesci.

La 8 óre a. m. conform programei, membrii reuniunei asistă în corpore la serviciul divin, pontificând Rvds. D-n vicar, ér cântările dela liturghie esecutate de corul improvisat de învęțătorĭ.

La finea liturghiei Rvds. vicar al Rodnei ținù predică ocasională către popor, îndemnându-l a-și iubì și îmbrățișa biserica și școla, cele două sfinte și marĭ instituțiunĭ, ce ne-au mai rĕmas, ca puternic stâlp de apĕrare a limbei și legei nóstre strămoșescĭ.

După finea serviciului divin se servì învęțătorimei un bogat dejun atât în sala școlei conf., cât și în ospitala casă a preotului comunei d-l Valeriu *Vêrtic*, care și cu acéstă ocasiune a dovedit, cât de mult se scie însufețì atât pentru causele bisericei și școlei din comuna sa, cât în general pentru causele de obște ale poporului, concredut păstoriei sale.

La 10 óre a. m., după alegerea comisiunilor: critisătóre, verificătóre și pentru înscrierea de membri noi, se începură esamenele, și anume: în clasele inferióre, prin învęțătorul Romul Densușian, ér la clasele superióre prin Gregoriu Drăgan, ambii învętătorĭ conf. localĭ.

Sala școlei frumos decorată cu verdęță și florĭ, ținuta învęțătorilor întru tóte corectă, metodica observată, școlariĭ curațĭ, inteligenți, bine disciplinați, rĕspunsurile lor clare și la loc, totul îți dovedea, că te afli la o școlă, care póte ocupa loc de frunte față de multe alte școle din ținut.

Finindu-se esamenele cu o mică și fórte potrivită cuvêntare a Rvds. d-n vicar, prețedintele esamenului, cuvêntare plină de căldură și adevĕr adresată atât părinților presenți, cât și pruncilor-școlarĭ, se începù după o scurtă pausă: *ședința reuniunei învęțătoresci*.

Prețedintele filialei, d-l Ignațiu Seni, în cuvêntul de deschidere accentuà însemnătatea reuniunilor învęțătoresci pentru cultura și desvoltarea poporului pe tóte terenele, arată, că reuniunea învęț. „Mariana“, ca una care este cea mai veche, cea mai numĕrósă între reuniunile surorĭ din patria nóstră, asemenea stă în serviciul cultivăriĭ și luminăriĭ poporului nostru din acest ținut și este fericit, că se află în comuna Mocod, care a dat neamului nostru atâția bărbați culți și luminați.

Îșĭ îndeplinesce o piósă datorință, amintind de bărbații vrednici ai neamului nostru și ai școlei românescĭ, foștĭ membri ai reuniunei „Mariana“, fericiții de pie memorie: Silvestru *Tomi*, învęțător, ér mai târdiu căpitan c. r., Petre *Vêrtic*, paroch al Mocodului, Vasile *Vêrtic*, oficiant militar c. r. și perceptor al fondurilor centrale școl. grănițerescĭ năsĕudene, Vasile *Mureșian*, dascălul model, Toma *Hontilă*, jude cerc. în pens. și Vasile *Petri*, învęțătorul și profesorul luminat, primul pedagog român, toți fiĭ ai Mocodului, carĭ au servit spre cinste și mândrie nu numai comunei lor natale, ci neamului nostru întreg, — după carĭ prețedintele deschidênd ședința salută membriĭ și óspeții numĕroși cu un călduros „bine ați venit!“

După care urméză, conform pct. 7 din programă: cetirea raportului delegaților filialei, despre resultatul esamenelor anului școl. espirat 1903/4, dela școlele confesionale aparținętóre acestei filiale, raport cetit prin secretarul Macedon Linul, din care se constată: progresul dovedit la aceste școle, n-rul puterilor didactice angajate, n-rul elevilor obligați a frecuenta școla, n-rul elevilor înscriși și presenți la esamene etc. etc. — Din acest raport se constată între altele, că în cele 18 comune aparținętóre acestei filiale, funcționéză 37 învęțătorĭ, carĭ conduc 2206 elevĭ, ceea-ce vine pe un învęțător 59 elevĭ.

În fine, după pertractarea scriptelor sosite la timp biroului, adunarea hotărésce ca loc al adunăriĭ viitóre comuna *Bichigiu*.

Urmând punctul ultim din programă: alegerea biroului reuniunei, adunarea realege prin aclamațiune și cu însufețire pe vechiul birou, în persónele: Ignațiu *Seni*, prețedinte și Macedon *Linul*, secretar, ambii învęțătorĭ la școla normală din Năsĕud, după care prețedintele mulțămind membrilor pentru interesul dovedit și disciplina observată, mulțumind óspeților pentru viul interes și bunăvoința arătată față de reuniunea „Mariana“ și scopurile ei, mulțămind în special Rvds. dn. vicariu pentru bunăvoința și dragostea, ce necontenit o arată către învęțătorime și școla românéscă din acest ținut, mulțămind în fine inteligenței și poporului din Mocod pentru strălucita primire făcută reuniunei, ridică ședința între entusiaste strigărĭ de „sĕ trăéscă“.

Târdiu de tot, abia pe la órele 2 p. m. sĕ începù *banchetul* în vasta sală a școlei conf. Atât la banchet, cât și în decursul ședinței, reuniunea a avut onóre a saluta în mijlocul sĕu pe numĕroși și distinși óspeți, între carĭ amintesc cu plăcere pe M. O. D-nĭ: Gavril Vêrtic, jude reg. de trib. în pens. în Bistriță, George Vêrtic jude cerc. în Năsĕud, Alesandru Haliță, profesor gimn. în Năsĕud, Alesandru Pălăgieș, notar în Năsĕud, precum și mulțime de preoți veniți din depărtărĭ, apoi primăria comunală, senatul bisericesc școlastic și mulțime de popor.

Notez cu o deosebită bucurie la acest loc și o împrejurare, care a ridicat mult nimbul sĕrbătórei nóstre învęțătoresci și anume: cu ocasiunea acestei adunărĭ On. d. Gavril *Vêrtic* s'a făcut membru fund. al reuniunei „Mariana“, oferind și 20 cor. pentru premiarea școlarilor eminenți, ér M. O. D. George *Vêrtic*, a oferit 25 cărticele morale și instructive, ce s'au împărțit ca premiu școlarilor la esamen, dovadă viuă acésta, cât de mult sciu a-și prețui și iubi satul și poporul în mijlocul cărora s'au născut.

Laudă se cuvine a aduce la acest loc preotului comunei Valeriu *Vêrtic*, notarului Gavril *Ceuca* și cassarului com. Alexă *Pop*, carĭ conscii de chemarea lor ca adevĕrați conducĕtorĭ și factorĭ de căpetenie ai acestei comune românescĭ, au sciut — alăturĭ cu învęțătoriĭ de acolo — sĕ se achite în mod atât de demn de datorințele lor ca fruntașĭ ai comunei, ceea-ce le servesce spre cinste și onóre atât lor, cât și comunei întregĭ, care póte fi mândră, că la cârma ei se află astfel de conducĕtorĭ.

În decursul banchetului, servit cu multă dibăcie de către d-na Densușian, s'au ridicat multe toaste: pentru episcop, pentru vicar, pentru prețedintele filialei pentru inteligența și fruntașii comunei ca comitet aranjator, pentru învęțătorime, pentru popor etc., astfel, că abia la órele 5 séra se sfîrși banchetul oficios și toastele, pentru-ca apoi și cu mai multă însufețire și bună dispositiune sĕ se continue nejenat: veselia și cântările românescĭ.

Nóptea se lăsase de-a binele preste fruntașa comună grănițerească Mocod și ea cuprindea încă la sînul sĕu, cu cunoscuta ospitalitate și dragoste românéscă, pe numĕroșii óspeți rĕmași: preoți, învęțătorĭ etc., pe ale cărora fețe se cetea bucuria și însufețirea după o di rodnică, petrecută în fapte bune și folositóre.

Erau deja óre târdiĭ din nópte, când óspeții începură a se rări, depărtându-se la ale lor cu frumóse și plăcute impresii și amintirĭ din *Mocod* și bravul sĕu popor, pentru a se revedé apoi la anul în mijlocul poporului din *Bichigiu*, unde reuniunea „Mariana“ se presintă pentru prima-óră cu lucrările sale.

Poporenĭ românĭ dela Bichigiu: la revedere, la anul! *M. L.*

Ornamentica nóstră națională.

O propunere.

Într'una din dile, rĕsfoind almanachul revistei beletristice „Ország-Világ“ redactat în Budapesta și dându-mĭ silința sĕ aflu valórea scientifică și artistică a articolelor și ilustrațiunilor ce conține, privirea mi-s'a oprit instinctiv asupra unor ornamente și cadre, carĭ mi-s'au părut românescĭ. Am întors câte-va paginĭ... aceeași impresie. Colorile neaoșe românescĭ, bătênd tótă composiția chromatică în cele trei colorĭ, carĭ sunt mândria și fala nóstră, încondeierile, nuanțarea, îmĭ erau atât de cunoscute pare-că vedeam figurĭ rĕslețe de pe obiectele, carĭ împodobesc pereții caselor nóstre, floricele de pe țesăturile fetelor nóstre atât de harnice. Le-am privit cu mai multă atențiune și ma-

BCU Cluj / Central University Library Cluj

1905.
De Primăvară și Vară.
Articole de reclamă:
Catifea reclame colorată foșnitóre Metru fl. 1.35
„ négră . . per metru fl. —.95, 1.35, 1.50.
Mătăsării japoneze de spălat, metru . . . 85 cr.
Liberty sublime în tóte colorile, metru . . 78 cr.
Louisienne brillante metru . . . . . 95 cr.
Mătăsării negre pentru toalete, dela 85 cr. în sus.
„ pentru rochii de mirésă „ 70 „ „ „

Noutăți! Noutăți!
Voile Grenadine în colorĭ fórte frumóse 120 cm. lat.
Voile de Soie „ „ „ „ 120 „ „
Popeline brillante „ „ „ 120 „ „
Mare asortiment de mătăsării Scoțiene!
Taffetas-Riche cadrilat și vĕrgat travers pentru Toalete și Bluse!
120 cm. late: Radium și Crêppe-brillante în tóte colorile. — Mătăsării Mitte-Fleurs și Chine, — Genre Louis XV, — Dantele frumóse, — Perltüll și rochii de in cu cusăturĭ.

Dantele irlandese cu cusăturĭ pe pânză de in.
De tot nou! De tot nou!
Roll Catifea négră 50 cm. lată fl. 1.90 etc. etc. etc.
La dorință se trimit mostre gratis și franco.
În magazinul de mătăsării:
Szénásy, Hoffmann & Co.
Budapest, IV., Bécsi-utcza 4.

re'mĭ fŭ bucuria, când lângă aceste modele am observat cuvêntul: „Román“ (românescĭ).

Am resfoit întregul almanach, dela filele cele dintâiŭ, până la cele din urmă. Am aflat o colecție de ornamentică bogată. Fie-care națiune e representată cu câte-va modele. Românescĭ am numĕrat 39 de modele, unele mai frumóse ca altele, frumóse atât prin regularitatea formelor, cât și prin estetica ensemblului. Am gustat câte-va óre de plăcere, până când ochiĭ mei au păscut pe aceste creațiunĭ ale sufletului românesc.

Mântuind de a-le mai privĭ, uitându-mĕ în vag pentru a-mĭ reînprospĕta cele vĕdute și gustate, mi-se impuse întrebarea: de ce suntem noi lipsiți de astfel de colecțiĭ educative, carĭ sunt un tesaur național?! Avem modele destule, ḑilnic ne convingem de bogata fantasie a țĕranului nostru, de gustul sĕu estetic, de plăcerea cu care îșĭ ornéză lucrurile sale, dându-le un colorit mai viu, o parte din sufletul sĕu, o înfățișare mai apropiată de simțĕmintele sale. Frunze, florĭ, figurĭ pe care Românul în clipele pióse de odihnă le cioplesce cu primitivele lui instrumente: (un simplu cuțit) pe jugul boilor, pe toporișteа cósei, pe mănunchiul secerei etc.

Cât gust și simț artistic în sufletul poporului nostru. Dér noi trecem nepăsătorĭ pe lângă lucrul mânilor sale și nu ne dăm sémă câtă valóre zace în aceste opere, până când vin alțiĭ de ne deschid ochiĭ. Tipografiile nóstre românescĭ ar puté începe campania de regenerare. Locul clișeelor sarbede, lipsite de viață, cu succes le-ar înlocui clișee cu motive românescĭ. O nouă candelă s'ar aprinde și-o nouă viață ar tresălta în juru-i. Ar fi vremea sĕ fim cruțațĭ de sentimentele de umilință ce ne cuprind, când vedem, că alțiĭ ne arată aceea ce posedem.

Acestui popor cu o sórte atât de vitregă, lipsit de posibilitatea de a-șĭ face învĕțătura, redus la sine însușĭ, la instrumente primitive făcute de el însușĭ, dați-i școlă și cunoscințele necesare și îl veți ridica la rangul celor dintâiŭ popóre civilisate.

Gimnasiile nóstre ar puté de pe acuma introduce în cursul de desemn modele ca cele din albumul colectat de d-l Comșa. Între modele sunt unele fórte acceptabile pentru desemn și pictură. Sĕ sădim de pe acuma în inima copiilor noștri dragostea de artă română. Un album mai mic, presentat în condițiunĭ mai practice, ieftin, tipărit anume pentru usul tuturora, și-ar îndeplini adevĕrata-i chemare. Cunosc hărnicia și gustul estetic al femeiĭ române, cunosc setea ei după modele nouĕ. Muncă ca aceea a d-lui Comșa atuncĭ îșĭ va avé rodul, când va fi popularisată. O colecție mică, practică, eftină compusă din modelele cele mai frumóse, orĭ și cui, chiar celui mai sĕrac, i-ar fi necesară. Ea s'ar lăți cu ajutorul preoților și învĕțătorilor noștri pretutindenĭ, și étă că e făcut pasul prim spre închegarea artei românescĭ. „Asociațiunea“ ar puté lua asupră-și sarcina acésta, care e o datorință sfântă.

Sunt sigur, că după epuisarea Albumului de țesăturĭ și cusăturĭ române, vor urma altele a mobilelor țĕrănescĭ, a picturilor de pe vasele sale, a sculpturilor și un album de musică română. Când vom avé tóte aceste tesaure, vom avé biblia artelor nóstre. Atâtea comorĭ zac în sufletul poporului nostru; desgropați-le ḑilnic... desgropați-le: étă lozinca vremurilor nóstre.

Bistrița. *E. A. Ch.*

Reuniunea rom. agricolă din Sibiiu și pomăritul.

Sunt cunoscute jertfele aduse de comitetul central al Reuniunei române agricole sibiiene pentru cultura pomilor. Șciut este cum el împarte an de an mii de pomĭ pădurețĭ și altoi și ține cursurĭ practice pentru cultivătorii de pomĭ. De binefacerile lucrărilor Reuniunei în acéstă direcțiune, încât pentru primăvara de față, au tras marĭ folóse cu deosebire economii noștri din cercul Sĕlișteі. Acestea lucrărĭ, din însărcinarea comitetului central, s'au îndeplinit de vice-presidentul Reuniunei, d-l Ioan Chirca, cunoscut pomolog teoretic și practic, asistat de membrul din comitet, d-nul Dr. I. Stroia, protopresbiter în Sĕlișteа.

La cererea comitetului Reuniunei, acésta a primit spre distribuire din școlele de pomĭ ale statului 4000 pădurețĭ merĭ, 2000 perĭ, 4000 prunĭ de Bistrița, 400 vișinĭ și 600 apricoșĭ, ĕră 600 altoi meri au fost cumpĕrațĭ cu preț redus.

Prunii, vișinii și apricoșii s'au plantat în grădina de altoi a școlei practice economice din Sĕlișteа, chiemată a provedé cu timpul pe toți cultivătorii noștri de pomĭ, mai ales din cercul Sĕlișteі cu pădurețĭ și cu altoi.

Din altoii cumpĕrațĭ câte 1 altoi mĕr soiul „Ionathan“ s'au plantat în grădinile membrilor cu locuința în Galeș și Aciliu. Plantarea a fost împreunată cu povețe folositóre și cu demonstrațiuni practice din domeniul creșterii și culturii pomilor. Tot din aceia un numĕr de 29 s'au plantat în grădina de altoi a școlei amintite, ér' 155 s'au împărțit în mod gratuit și în partii de câte 5—5 esemplare: la 15 membri din Sĕlișteа, 5 din Orlat, 4 din Cacova, 3 din Tilișca și la câte 2 din Galeș și Sibiel. Soiurile împărțite au fost de Entz-rosmarin, Beregi-sovári, Jonathan și Sikula. Pe banĭ s'au vêndut 100 bucățĭ à 40 banĭ și 300 bucățĭ à 30 banĭ.

Cursul de pomărit din anul acesta, ținut în Sĕlișteа, a avut de țintă instruirea fiitorilor conducători ai grădinilor comunale de pomĭ, prescrise prin statut comitatens, care impune comunelor politice înființarea și susținerea de asemenea grădinĭ, de unde sĕ se pótă câștiga pomii receruțĭ pentru a fi plantați pe marginea stradelor, drumurilor și a locurilor publice. Tóte acestea cu chiemarea de a deschide pentru poporațiune nouĕ isvóre de traiŭ și de câștig. Comisiunea economică comitatensă a îmbiat ajutóre atât Reuniunei economice săsescĭ, cât și Reuniunei nóstre agricole pentru susținerea cursurilor.

Cursul nostru s'a ținut în ḑilele din 15—20 Maiŭ sub conducerea vice-presidentului Ioan Chirca, după un plan sistematic și bine chibzuit.

La el au participat învĕțătorii Ioan Răchițan din Galeș, Ioan Stelea din Gurarîului, George Albu din Pianul-superior, Vasilie Dobrescu din Rod, Antoniu German, Simeon Mihălțan, Iuliu Crișan, Ioan Iacob, Constantin Cristiu, toțĭ din Sĕlișteа, Ioan Dobrota din Sibiel, Ioan Bratu și Nicolae Comanicĭ, ambii din Tilișca, și Ioan Chioariu din Vale, carĭ aprópe toțĭ sunt conducĕtorĭ ai școlelor de pomĭ. Pe lângă învĕțătorĭ la curs au participat și d-l Ilie Măcelariu, conducĕtorul actual al grădinei de altoi a comunei Sĕlișteа.

Incât pentru tómnă, în conformitate cu programul de lucru al Reuniunei, proiectată este aranjarea unei esposiții de póme și derivatele lor în opidul Mercurea. Asemenea esposiții Reuniunea aranjase cu bun succes, în Sĕlișteа și Sebeșul-săsesc și în Sibiiu. Acum avem speranță, că fruntașii din Mercurea și jur, vor lucra din rĕsputerĭ, ca expoziția proiectată sĕ reușéscă de așa, ca sĕ facă cinste Reuniunei și aranjatorilor.

„Tot eu!“

Apel.

Onoratele direcțiunĭ ale institutelor de credit și economiĭ române din patrie, cu reverință sunt rugate, ca la rugarea curatoratului bisericesc din Ciachi-Gârbău (Csáki-Gorbó) din 15 Noemvrie 1904 adresată acelor institute pentru votarea óre-cărei sume pentru noua biserică, sĕ binevoéscă a trimite pe o corespondință rĕspuns la adresa subscrisului, cum-că s'a votat orĭ nu ceva sumă în favorul acelei bisericĭ, ca astfel sĕ ne putem face darea de sémă. Sumele votate Vĕ rog a le și espeda.

Ciachi-Gârbău, la 8/VI 1905.

Cu stimă

Iovianu Andreiu,
adm. protop. gr.-cat.

NECROLOG. Vĕd. Clara Dr. Maniu n. Coroianu ca mamă, Dr. Cassiu Maniu, vĕd. Elena Dr. Popu n. Maniu, Dr. Iuliu Maniu, Cornelia Maniu ca frațĭ și surorĭ, Iuliu Coroianu, Sabin Coroianu, și soția Emilia Lucreția, vĕd. Erdélyi n. Coroianu, Demetriu Coroianu, protopop, ca unchĭ și mătușe, Livia, Ionel, Mateiu și Clarița Popu, ca nepoțĭ și nepóte, Dr. Ioan Erdélyi, Cornelia Erdélyi, Traian D. Erdélyi și Romul Erdélyi, Livia, Augusta și Iuliu Coroianu, Ladislau Vaida, Simeon Maniu ca verĭ și verișóre, adênc întristațĭ anunță decedarea mult iubitei și neuitatei fiice respective surorĭ, nepóte, verișóre și mătușe **Sabina Maniu**, întêmplată după lungĭ și grele suferințe în Blașiŭ la 13 Iunie 1905 séra la 10 óre, provĕdută fiind cu ss. Sacramente ale moribunḑilor. Așeḑarea spre vecĭnică odihnă a rĕmășițelor pămêntescĭ se va întîmpla în *Blașiŭ*, la 15 Iunie 1905 după amiaḑĭ la 4 óre în cimiterul comun. Fie-i țĕrîna ușóră și memoria binecuvêntată!

Esamene la sate.

Lipău, 3 Iunie 1905.

Onorată Redacțiune! Cu bucurie viu a Vĕ raporta despre resultatul esamenului de la școla rom. gr. cat. din comuna *Borhid* (comit. Sătmar), ținut in 28 Maiŭ a. c. la 10 óre a. m.

După sf. liturgie ce a fost celebrată prin R. D. Antoniu Gitta paroch local și protopop tractual, școlarii au fost conduși de-adreptul la școlă, de bravul lor învĕț. d. Paul *Goron*. Mergênd la școlă, deja din stradă mĕ așteptam la un resultat de tot bun, de óre-ce am aflat atâta popor fruntaș interesându-se, în cât sala destul de spațióșă nu l'a putut cuprinde, ci din curtea școlei pe la ferestĭ se nisuia a auḑi esamenul.

Când am întrat în școlă și mai mult m'am convins despre cele ce le credeam mai nainte, de óre-ce sala școlară într'adevĕr avé un aspect sĕrbătoresc, era împodobită cu ramurĭ verḑĭ și cu cununĭ frumóse de florĭ.

Ca óspețĭ au fost d-nii Alexandru Nuțiu, paroch și prot. on. în Lipău, Pamfiliu Ossian paroch în Vereșmort, Petru Nagy înv. în Lipău, cu familia, și inteligența din loc.

După vorbirea de deschidere îndemnătóre la iubirea de școlă a d-lui Al. Nuțiu, s'a purces la esaminarea școlarilor după un program bogat.

Pruncii au rĕspuns fórte bine atât la întrebările învĕțătorului lor, cât și la întrebările puse de mai mulțĭ óspețĭ. Intre fie-care obiect de învĕțămênt s'au declamat și cântat mai multe poesii, și s'au predat mai multe dialóge fórte instructive și folositóre pentru popor, mai vêrtos »combaterea luxului« a fost fórte bine primită de popor și afirma adevĕrul ce conține acel dialog.

După terminarea esamenului ce s'a întêmplat la 12½ óre, ne-am despărțit cu toții îndestuliți și mai vêrtos poporul, din fața căruia se putea ceti bucuria și îndestulirea, de óre-ce în acea școlă esamen cu așa resultat nu s'a mai ținut.

Din tóte acestea se póte constata, că de când școla din Borhid are de conducĕtor pe zelosul și consciul de chemarea sa înv. Paul Goron, care abia de 16 lunĭ îșĭ ocupă aicĭ acest post, îșĭ va lua un rol mai însemnat ce trebue sĕ aibă, ca școlă cu sediu protopopesc. De 10 anĭ cunosc acéstă școlă și în acest timp de câte-orĭ numai am fost învitat la esamen, tot-déuna am asistat, dér nicĭ-odată n'am referat nimica... Acum însĕ cu bucurie nespusă mĕ grăbesc a lua condeiul sĕ referez, cum că și în acéstă comună, cu sediu protopopesc, esistă școlă.... pentru-că școla e învĕțătorul!... *Un participant.*

Minthiul-Gherlei, Iunie 1905.

Înainte de a vorbi despre succesul esamenului din Minthiul-Gherlei, nu pot intrelăsa sĕ nu amintesc pe scurt unele împrejurărĭ din comună.

Minthiul este una din cele mai favorabil situate comune din nemijlocita apropiere de centrul Gherlei, cu o populațiune curat românéscă și însuflețită pentru înaintare, sciință și cultură. Acest popor, care a lucrat mult pentru binele comun și cultura neamului românesc, a dat și un esemplu bun altor comune prin organisările și întemeierile lor, edificând o biserică, care și aḑĭ este cea mai frumósă și spațióșă biserică română din jur. Mai târḑiu sub conducerea d-lui Alesandru Bene, preposit capitular, pe acel timp protopop tractual ca preot local, a edificat o casă parochială din material de pétră, spațióșă și bună.

La anul 1901 sub conducerea d-lui Alesandru Ghelner, protopop tractual ca preot local și cu neobosita conlucrare a d-lui Michail Roman, proprietar, învĕț. în pens., fost subnotar, curator primar și de present jude comunal a edificat o școlă română cu douĕ sale de propunere provĕḑută cu recuisitele de lipsă, în care de present funcționéză douĕ puterĭ didactice plătite curat de poporul român din loc, care școlă e cea mai frumósă din împrejurime.

Tóte aceste sunt bune și frumóse instituțiunĭ ale veteranilor Minthinanĭ și sĕ pot mândri cu ele.

Durere! dér de curentul modern, ce sgudue bisericile și preoțimea nóstră română, n'a fost scutit nici Minthiul. Așa pe la 1902 luând frânele conducerii tinĕra generațiune, s'au sguduit și temeliile acestei comune pacĭnice (firesce la comandă).

Dér sĕ reviu la obiect. După datina din aniĭ precedenți, așa și în anul acesta a fost poporul încunoscciințat din Dumineca precedentă, că la 6 Iunie st. n. se va ține esamenul public dela școla gr. cat. rom. din comună, și anume cu clasa I și II înainte de amiaḑĭ, ér cu clasa III, IV și V după amiaḑĭ. In 6 Iunie diminéța după 8 óre am mers la școlă, unde d-nii Ioan Roman, învĕț. cualif. și Michail Pop, prep. abs. cantor-învĕț. interimal, ne așteptau cu pruncii în ordine și îmbrăcațĭ sĕrbătorește.

Ḑiua acésta a fost o ḑi de sĕrbătóre culturală, când tinerele mlădițe ale neamului românesc din acéstă comună și-au dat sémă despre zelul și progresul acest an școlar.

Până la órele 9, când a sosit d-l protopop Vasiliu Neamț, am făcut o privire în ambele sale de învĕțămênt, carĭ erau curate, bine aranjate și înfrumsețate cu crengĭ verḑĭ, pe masă cu buchete de florĭ, ér părețiĭ împodobițĭ cu tabele și harte, tabele de istoria naturală etc.

La órele 9 ne-am adunat în școlă, unde d-l protopop a ținut o vorbire acomodată, apoi s'a început esamenul. Am asistat la ambele esamene până în capĕt și cu plăcere am vĕḑut, că învĕțătorii stau la înălțimea chemărei lor sădind în pruncĭ cunoscințele prescrise din tóte obiectele de învĕțămênt în așa mĕsură, încât aceștia au fost în stare a ne îmbucura cu rĕspunsurile lor frumóse, respicate și precise.

De încheiere s'a predat prin pruncĭ școlarĭ trialogul „Despre superstițiunĭ“, fórte bine succes.

Un participant.

Din trecutul Silvaniei.

De lângă mormêntul lui Bărnuțiu.

Silvania a fost cu mii de anĭ mai 'nainte în a treia epocă un sîn de mare, ceea-ce dovedesce situația ei, cei mulțĭ cuculbei, ce se află pe Măgura Șimleului, pe Mureș și pe airea, și alte multe concrescențiĭ, petrificărĭ, óse, lacurĭ etc. Silvania din vechime încă a fost martoră emigrațiunilor diferitelor popóre, și un adevĕrat teatru al nenumĕratelor rĕsbóie.

Frumóse și interesante date istorice a eternisat profesorul român Victor Rusu în opul sĕu „din trecutul Silvaniei“. In anii 1901—2 a apărut opul vast în limba maghiară „Monografia Silvaniei“ de inspectorul școlar regesc din acest comitat, Dr. Petri Mór, de curênd înaintat la ministeriul cultelor și instrucțiunei publică, un om corect și uman. Cu atențiune am resfoit acest op constătător din 4 volume, câte 800 paginĭ și mai bine, unul — pentru-ca într'altele se vĕḑ în el și resultatele scrutărilor acestui istoriograf, anu-

BCU Cluj / Central University Library Cluj

me: încât consună cu cele descrise în opul Românului Victor Rusu, și că ce descoperiri face despre trecutul Românilor în genere.

Autorul acestei „Monografii“ se vede a fi istoric imparțial, echitabil și față de poporul român, a cărui limbă o pricepe și o reproduce ortografie în mai multe locuri. Intre nenumăratele isvóre ale opului sĕu se provócă la Organul „Asociațiunei nóstre pentru literatura română și cultura poporului român“, la autorii români de renume, la Șematismele mai vechi și mai nouĕ ale dieceselor nóstre și la multe alte isvóre române, până ce arată și districtele protopopesci române mai vechi, cu preoții și porțiunile canonice etc.

Cercând causa echității acestui scriitor am aflat, că pe lângă cultura lui frumósă mai are și alte motive de a fi just și leal față de poporul român. Străbunul sĕu a fost Românul nobil, inteligentul Ioan Petricaș, din comuna Sarvad, locul natal și al nemuritorului episcop de pie memorie Grigorie Maior, fiind chiar curator-primar, omul lui intim și confident conducĕtor al edificărei bisericei române zidită acolo de acel episcop. Tatăl-sĕu, Vasiliu Petricaș, încă a fost botezat greco-catolic, s'a căsĕtorit cu una evang.-reformată, și apoi cine nu scie: ce nu cuceresce o femeiă! și mai ales o maică. Scóletele primare le-a început — după însași a sa mărturisire — în Tasnád-Szarvad, în scóla greco-cat.-română susținută și astădi de patronul și mecenatele Stefan Osian, devotat și zelos fiu al acelei comune, astădi stabilit în Clușiŭ.

Intr'altele sciu, că poporul din Sarvad nu prea era aplecat și bucuros la zidirea bisericei. Insĕ episcopul, care — de când era copil și păzea porcii părinților sĕi — luând cu sine pe câți-va curatori cu sape, i-a dus și li-a arătat în partea hotarului către comuna Zovan, unde se află prund trebuincios pentru zidirea bisericei. Sciu mai departe, cum-că o tractare mai aspră a părinților, l'a îndemnat pe băiatul Maior a fugi la scólele din Clușiŭ, susținĕndu-se cu servicii, ér mai la urmă cu ajutorul dela părinți, cari erau în stare materială bună.

Acel episcop Maior a ostenit mai mult prin Silvania, de a întórce la unire și de a câștiga porțiuni canonice, unde domnii de pământ nu voiră a da. Episcopul avea concesiune mai înaltă și puterea de a rupe din pământurile comunale sătesci pentru biserici, ceea-ce însémnă și mult apreciatul nostru istoric bisericesc canonicul Bunea. Așa episcopul Maior a umblat și în districtul meu protopopesc, acum numit al Periceiului, chiar și în cele mai espuse locuri, și în Cățielul-românesc, sub póla Meseșului, despre ce în o carte bisericéscă „Pentecostariul“ stă scris următórele:

„1791. Sĕ se scie în ce ḑiuă s'a săpat grópa St. Prestol a Bisericei Cațielanilor românesci, și în ce ḑi s'a început a-se zidi: S'a săpat în Martie 26 de ḑile și s'a început érăși în Martie 27, și Popa Nicóra a cetit molitva cea rênduită pe pétra St. Prestol, cea dintâia de zidit, și a tocmit cu alții ómeni, și cruce frumósă pe dênsa s'a făcut, și s'a gătat St. Prestol la Aprilie 12 ḑile, și a fost Sâmbăta Pascilor atuncia (c. v.) în stăpânirea Archiereului Bob Ioan. Éră începerea bisericei a fost în stăpânirea Archiereului Maior Grigore, și la îndemnarea lui și arătarea locului s'a început s. Biserică a se zidi, atunci a fost pentru a-i uni, și ér ni-a îndemnat sĕ ne facem Biserică de pétră. — Când a început a se săpa grópa zidului Bisericei și a-se zidi Biserica, fost'au 1785 în luna lui August 15 ḑile, la Adormirea Prea Curatei Mariei s'a început a-se zidi Biserica. Scris'am eu Popa Nicóra m. p.“

Tóte cele amintite le sciu dela succesorii fostului protopop-paroch a Sarvadului Ioan Szodora, mai târḑiu canonic de Gherla, și mai ales dela unchiul meu Ioan Gallian, odinióră fostul preot unit în Sarvad, cu care împreună am făcut chiar și testamentul, literile fundaționale a „lăsămêntului“, ce pe numele „Fundațiunea Galliana“ se administréză de Associațiune.

După aceste abateri, sĕ revin la „Monografia Silvaniei“. Premit însĕ, că departe de mine, om trecut acum în ḑilele mele, grăbind către anii 80, de a voi a face critica opului, ci numai de a atrage atențiunea cronicarilor și acelor competenți asupra acestei scrieri, ce merită a fi studiată și păstrată chiar și în colecțiunile nóstre scientifice istorico-naționale.

Sunt fórte interesante relicuiile, medaliile, vasele, armele, instrumentele și între tóte juvaericalele cele prețióse și alte nenumĕrate obiecte, ce s'au aflat în întreg teritorul acelor comitate îngremiete cu numele generic „Silvania“.

Așa în Măgura Șimleului s'au aflat cele mai prețióse relicuii dintre câte are Ungaria de pe timpul emigrațiunei popórelor. Prima dată în 1797, de doi băieți români, păzitori de capre, s'au aflat medalii de decorațiuni, distincțiuni, inele, lanțuri decorative de aur și multe alte din timpul împĕraților Valentinian, Valent, Grațian cu inscripțiunea: *„Gloria Romanorum“*, cari s'au rescumpĕrat cu 51938 florini de Museul național maghiar, ca relicuii de pe timpul domnirei Goților. A dóua óră în anul 1889 mai multe fibule, inele, vase, tot de aur, s'au aflat tot în Măgura Șimleului-Silvaniei, aprópe de locul unde s'au aflat cele dintâiu, la spatele bisericei celei române de odinióră, folosit și acum ca cimiteriu românesc în apropierea imediată a mormêntului dómnelor Vicarilor: Coroian (fost și canonic) și a actualului Barboloviciu, cari tóte sunt de o gravură technică așa de măiestrită și de o nespusă raritate, încât se ḑice și susține: că în Europa de mijloc nicăiri nu s'au aflat asemene acelora.

In Cățielul-român amintit de sub Meseșiŭ, la anul 1868 s'au aflat 14 inele, juvaere, braslete de mână tot de aur, și pe la Bucium, Sângeorgiul de Meseșiu și prin diferite locuri tot-felul de anticități. Asemenea s'au aflat din etatea de „pétră“, de „aramă“ și de „bronz“ mai multe obiecte, vase, instrumente, arme etc., chiar și în Meseșiŭ, unde afară de Bread, Craca etc. Legiunea a 5 și a 13 romană au avut castrele lor la *Porolisum*, loc prea însemnat strategic, ca și Pórta Mesiana, Pórta de fer.

Autorul enarând cu aprofunditate tóte metamorfosele resbelelor purtate încă din întunerecul așa ḑicênd al veacurilor trecute, cu o sinceritate vĕdită spune la paginele din volumul I că: mii de Români fugiră dinaintea invasiunilor *„mai ales că și-au temut limba lor!“*.., ér la pagina 168: că „comisarii conscribatori aduși din comitatul Hont, la Românii aflați și cei colonisați *le pune conumele de „Szekeres“*, *„Kovács“* etc. etc.

Și ce ironie a sorții! Pe atunci în parochia mea Siciu (Szilágy-Szécs) era singur numai un Român, toți ceilalți Unguri; astădi e numai un singur Maghiar, ceilalți toți Români. Pe fondul parochial ev. reformat și-a ridicat curte jidanul, tot așa pe multe locuri: „Sic transit gloria nationum“!...

Constelațiunile politice din ḑilele nóstre încă ne supun — deși nu cu arma — la grele esperimente de desnaționalisare, dér credem, că bunul geniu al națiunei ne va ajuta.

Ioan Papiriu Pop,
protop.

Adevĕruri dureróse....

Prin Bănatul nostru, pare că a întrat acea tăcere, ce vine după surprinderile trăsnetului.

Nici un miraz, căci surprinderea avută, a sguduit sufletul fiescecărui Român cinstit!

Sinodul ortodoxei diecese a Aradului, a fost locul trăsnitórei surprinderi.

In acest an, sinceri ca nici când altă-dată, frații ungureni cu graiŭ și cuvênt au apostrofat faptul: „că îngăduind dênșii înființarea Episcopiei în Timișóra, își periclitéză existența proprie, adecă viața și trăinicia diecesei lor!“....

Ĕtă un trăsnet! Un sguduitor adevĕr, care înroși multe obraze!...

Óre în așa vâltóre sĕ fi ajuns o întrégă diecesă, încât sĕ nu mai pótă exista, fără moșia... școla, biserica și poporul nostru din Bănat?!

Ce triste și funeste adevĕruri! Ce desgolири târḑii pentru un adevĕr, tăinuit decenii de ani! Ce cridă desastrósă pentru volnica vrere: a stăpâni cu pumnul!

Ceasul descoperirilor a sunat, frații ungureni au recunoscut în luminatul Sinod: că nu pot trăi fără moșia Bănatului.

Lângă marginea prăpastiei, acolo, unde sila strigă: séu eu! séu tu! — frații ungureni ni-au dat o prețiósă dechiarare...

Le mulțămim de astă sinceritate; ea cumpănesce mult în vremurile de acum!

Uf Dómne! rele destule au îndurat Bănățenii, dér în catastrofe, cride și bancrotări nu au ajuns. Cât... cât din onesta lor hărnicie, și-au împlinit lipsele pentru ai sĕi, au mai împărțit milă altora, și au chivernisit óre-care stoc bănesc, de folosul obștesc...

Regretăm din inimă crida materială a fraților ungureni, regretăm cu atât mai tare, căci descoperindu-o mult mai înainte, se găsia modrul a-i ajuta!

Nu putem sĕ nu redeșteptăm aci unele pățanii ale nóstre, servind drept pilde tineretului întreg. Din ele sĕ învețe și înțelégă bĕtrânésca vorbă: „cine sapă grópa altuia, cade însuși în ea“...

Sunt peste trei-ḑeci ani, de când se făptuì desrobirea bănățenilor, din jugul ierarhiei sêrbesci. Înțelepciunea conducĕtorilor noștri firesci, a găsit de bine a rupe din trunchiŭ protopopiatele Timișóra, Banat-Comloș, Lipova și Ciacova, anexându-le diecesei Aradane. Se ḑicea, că astă jertfă trebuia dată bălaurului.... Momélă unui serbotin nesațios....

Folosirea acestor patru protopopiate, cu scóle, biserici, fond învĕțătoresc de 12.000 florini, era provisoră, pe o vreme, Neștirbind dreptul nostru, la înființarea Episcopiei în Timișóra, pentru care marele metropolit Șaguna, din al sĕu a pus 50.000 florini ca fundațiune.

Istoria de suferințe a bănățenilor nu e tipărită, dér cât va trăi unul din martorii acelei epoce, reînprospĕtase-va strigătul, că: „cât de scump au plătit Românii Bănatului despărțirea de Sêrbi, ei au scăpat de un jug, legat fiind de altul!“

Cu cele patru protopopiate s'a smuls vêna de aur din stóca și moșia strĕbună. S'a schilodit trunchiul religios-moral al unui popor, care numai de împilări și prigoniri a avut parte!....

Dér le-au dat nu la strĕini..., ci le-au dat fraților ungureni, spre ajutorare vremelnică, ca apoi acești frați, drept datorință morală și onestitate creștină, sĕ ne redeie moșia folosită, apoi la rêndul lor sprijinindu-ne a ridica Episcopia în Bănat.

Și cum ni-s'a rĕsplătit astă frățéscă încredere?

Despoiarea Sêrbilor ne-a durut rĕu, dér mult mai cumplit au usturat nedreptățirile fraților de sânge și neam!...

Tot ce marele Șaguna a plănuit în râvna, propoveduirea și virtutea celor 50.000 florini, s'a zădărnicit prin sistemul unei politice usuate la seminții, ce vréu extirparea altora.

Dela întâiul „Congres“ acum 37 ani, — an de an din un congres într'altul, urzitorii și cârmacii acelui sistem, au îmbunit bănățenii când cu hotărîri, când cu făgăduieli scrise și subscrise de nisce mâni lungi, ce fără preget ar ridica têrg și gheșeftării pe sfinte altare.

Cât de egoist și viclean li-a fost sistemul, dovedesce tutoria și administrarea averilor nóstre, din cari noi nu am mai primit nici un ban. Ba au stat nepăsători cu mâni la spate, când scólele nóstre se sbăteau în pericolul a fi înghițite de strĕini duşmani.

Da, scólele nóstre, acele neîntrecute odóre ale nóstre, formate de misionarul reformator Constantin Ioanoviciu....

Sistemul lor pururea a săpat la rădĕcina existenței nóstre. A săpat spre a ne îngropa între morți, ca ei sĕ rĕmână vecinicii stăpâni ai moșiei nóstre strĕbune.

Și când au prins de veste, că răbduria tăcere a Bănățenilor, nu e una cu mórtea, pus-au în mișcare hulă și zavistie, scoțêndu-ne din tóte instituțiunile representative ale diecesei. Din Sinod, comisiuni de administrare și control; din fundațiuni învĕțătoresci, foruri în cari numai Bănățenii își puteau păzi banul și interesele școlare-bisericesci.

Îngrăditu-ne-au din tóte părțile cu slujbași de-ai lor — fiii noștri luând lumea în cap, spre a-și valora la strĕini sciințe și talente. Vîrît-a politica lor, în locul fruntașilor noștri representanți, nisce slăbănogi piticĕ, duși și purtați de nas. Prin ei demonstrând: că s'a topit Bănatul și nu mai are alți bărbați, luptaci și caractere oțelite.

Tăiat-a sistemul lor până la os în tóte interesele nóstre. Pus-au pedeci tuturor desvoltărilor nóstre morale-culturale. Dér înversunările mai pătimașe s'au rescopt, când Bănățenii au ḑis: „cerem făptuirea reală a literilor din testamentul marelui Șaguna; cerem îndĕrĕt cele patru protopopiate!“....

Și tot ce a fost mai înjosit și nefrătesc, au arătat ungurenii în congresul anului 1903, când de pe ale nóstre spate strigau: „nu e lipsă de Episcopii nouĕ, căci prin arondarea lor, ar scădé venitele Episcopiilor actuale!...“.

Scad venitele! Adecă scad venitele propriei lor diecese, căci trebuiau sĕ extradeze moșiile nóstre....

Scad venitele lor! Și asta e pricina cardinală a ținutei lor politicóse de sistem egoistic.

O pétră de ține minte! a fost acel congres, căci în el nesfiit s'a ḑis: „că Consistoriul mitropolitan nu era de ajuns pregătit cu documente exacte!...“.

Atâta! Apoi netam, nesam, trecură, trecură lăsând causa neresolvată, ér pe Bănățeni mai departe în cleștele Ungurenilor frați....

Câte dreptăți și nedreptăți s'au resfoiat de atunci, o spune vaiteca vorbă: Turcul te bate, turcul te judecă!

Popor și cărturari calmi și omenoși s'au dat lucrului și chiverniselei, ca sĕ provină ori când altor duşmanii fățișe. El dreptate nu mai aștéptă dela ai sĕi frați, și-a perdut încrederea în ei!

Mult mai înainte de Dumineca Tomii a acestui an, bâjbăiau „uișagurile“ de criţar ale strĕinilor cu vestea: că proiectata Episcopie rom. în Timișóra nu se va înființa, căci matadorii din Arad nu îngăduesc cu capul!...

Nu ne-a jignit, ba reci de tot ne-a lăsat pe noi spoliații, desmoșteniții, asta faimă. Am plecat la sinodul anului 1905, ale cărui isprăvuri tainice-oficióse, le ventilau jidovții la „ferbli“.

Sub auspicii de tot necualificabile am ajuns și noi a fi martorii unor descoperiri adevĕrate, și fórte triste.

Și asigurat fie tot Românul cinstit, că ce am vĕḑut și auḑit acolo, ar satisface și celei mai nesațióse pofte de rĕsbunare.

Dér bănățeanul în tóte vremurile a ținut neclătit la credința religióșă a strămoșilor.

„A mea e rĕsbunarea!“ ḑice Domnul.

Greoiŭ au trecut formalitățile usuate la noi. S'au bucățit scurtele ceasuri de lucru, cu comisiuni, protocóle și birocratism.

La chestia: Episcopia din Bănat, mulți membri și nemembri ai sinodului, au tresărit în diverse chipuri. Se așteptau patimi și erupțiuni nu prea fine. Dér a căḑut sistemul și vechia politică. Sinceri, ca nici când altă dată, frații ungureni, prin graiŭ și cuvênt au apostrofat faptul: „că îngăduind dênșii înființarea Episcopiei în Timișóra, își periclitéză existența proprie, adecă viața și trăinicia diecesei lor!“...

Ne-am cutremurat de acest funest și îngrozitor adevĕr!

A lor e vina; ale lor fie și urmările!

Bănățeanul moș.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 16 Iunie. Francisc Kossuth publică un articol în ḑiarele de aicĭ, în care arată asupra conflictului dintre Coróná şi Maghiarĭ. Kossuth încheie ḑicênd că în contra „monstrului absolutismului", ce se apropie, naţiunea maghiară se va apĕra, fiind-că vré sĕ trăiéscă, ér fără libertate nu póte trăi.

Washington, 16 Iunie. Japonia a refusat publicarea în orĭ-ce formă a condiţiunilor de pace, până când Rusia nu va da autorisare nelimitaţ representanţilor sĕi, ca sĕ tracteze cu representanţii Japoniei.

Petersburg, 16 Iunie. Ministrul de externe al Rusiei declară, că Rusia n'a dat nimĕnui dreptul de a interveni pentru pace. Ministeriul adauge, că părerea cercurilor oficiale e, că Japonesii doresc fórte mult acum sĕ încheie pace, deórece bine ştiu, că nicĭ-odată nu le vor fi împrejurările mai prielnice. Astădĭ interesul material şi moral al Japonezilor, este de a încheia pace. E decĭ întrebare décă Roosevelt n'a intervenit tocmai sfătuit de Mikado.

Ceva despre Svedia şi Norvegia.

Cetitorii numĕrului nostru de Duminecă încă au cunoscinţă despre desfacerea uniunei svedo-norvegiene şi despre detronarea regelui Oskar din partea Norvegienilor. Din prilegiul acesta credem, că nu va fi fără interes sĕ dăm unele date asupra acestor două ţĕrĭ ale peninsulei scandinave:

Regatul Svediei ocupă mai mult de jumĕtatea peninsulei Scandinavia. Are o suprafaţă de 450 miĭ 574 kilometri pătraţĭ şi o populaţie de *5 milióne 62.918 locuitorĭ.* Capitală Stockholm cu 296 miĭ de locuitorĭ.

Forma de guvern a Suediei e monarchia ereditară şi constituţională. Regele trebue sĕ fie tot-déuna luteran; e irresponsabil, dér trebue sĕ cĕră avisul consiliului de stat, compus din 10 membri, dintre carĭ 3 consilierĭ şi 7 miniştri (de justiţie, externe, marină, interne, finanţe, culte şi rĕsboiu).

Dieta suedeză se compune din două camere, ambele alese şi avênd aceeaşĭ autoritate. Membri primei Camere sunt aleşĭ pe 9 anĭ de cătră *landstingen* (un fel de consilii provinciale) şi de cătră *stadsfullmäktige* (consilierĭ comunalĭ ai oraşelor). Prima Cameră are 150 membri, carĭ n'au curne. Membriĭ celei d'a doua Cameră, numĕr de 230, sunt aleşĭ pe 3 anĭ.

Suedia ocupă loc printre ţĕrile cele mai culte, de-óre-ce proporţia acelora, carĭ nu sciu carte, e fórte neînsemnată.

Datele istorice asupra Suediei încep de pe la anul 1001, sub regele Olof Skotkonung. Fapt însemnat e în 1397 unirea Suediei cu Norvegia şi Danemarca sub domnia lui Erik de Pomerania; unirea se desface odată în 1448 sub domnia lui Christof de Bavaria, se reînoesce în 1454—1467 şi apoi ér în 1520 sub Christian II tiranul, desfăcêndu-se cu desĕvêrşire în 1523.

Gustav Wasa rĕstórnă pe tiranul Christian, care rĕmâne numai rege al Danemarcei, ér Wasa fù proclamat rege al Suediei la 6 Iunie 1523. Sub domnia lui a introdus în ţĕră protestantismul. Prin secolul XVIII Rusia răpesce Suediei Livonia, Estonia, Ingria şi Carelia, apoi o parte a Finlandei.

Carol XIII, care s'a suit pe tron la 1809, móre fără moştenitorĭ la 1810 şi atunci Suedesiĭ 'şĭ aleg ca rege pe generalul Bernadotte, prinţ de Ponte-Corvo. Ia luat parte la lupta puterilor europene conjurate contra lui Napoleon I şi contribuì la căderea acestuia. In urma acestora a anexă Norvegia la 1814, dér perdù Pomerania. De atuncĭ tótă peninsula Scandinavă se află reunită sub dinastia sa. Bernadotte, care luase titlul de Carol XIV, móre în Martie 1844, şi-i urméză fiul sĕu Oscar I.

Acesta din urmă fiind bolnav, predă în 1857 frânele guvernului fiului sĕu mai mare, care în 1859, după mórtea tatălui sĕu, 'i urméză pe tron sub numele de Carol XV. El murì în Septemvrie 1872, fără sĕ aibă fiĭ, şi atuncĭ se suì pe tron fratele sĕu, actualul rege Oscar II.

Actualul rege e născut la 21 Ianuarie 1829, e căsĕtorit la 1857 cu prinţesa Sofia de Nassau şi are 4 fiĭ.

Norvegia. Acéstă ţĕră formézĕ partea apusană a peninsulei scandinave. Are o suprafaţă de 325,429 chilom. pătr. (cât Ungaria) şi o populaţie de 2,150,000 locuitorĭ (cam ca Ardealul). E guvernată de constituţia din 4 Noemvrie 1814, promulgată după unirea sa cu Suedia. Ea n'are comun cu Suedia decât persóna regelui, direcţia politicei externe şi personalul diplomatic.

Regele e învestit cu puterea executivă. Are comanda armatei şi marinei, are dreptul de a face rĕsboiŭ şi pace, dér fără consimţĕmêntul parlamentului norvegian nu póte întrebuinţa armata Norvegiei la un rĕsboiu ofensiv.

Afacerile comune ale Suediei şi Norvegiei sunt horărîte în consiliul de stat al Suediei, în care membri consiliului norvegian au vot consultativ.

Tezaurul Norvegiei trebue sĕ rĕmâe în ţĕră şi sĕ nu fie întrebuinţat decât la nevoile ei. Nicĭ un corp de trupe suedeze nu póte fi trimis în Norvegia în timp de pace, şi reciproc. Religia dominantă e cea luterană.

Instrucţiunea e fórte rĕspândită. In Christiania se află o universitate încă de la 1811.

Stortingul (dieta) se compune din 114 representanţĭ aleşĭ pe 3 anĭ prin vot obştesc şi avênd diurne. Stortingul se întrunesce în Octomvrie şi se împarte apoi în două, alegênd $^1/_4$ din membri pentru Lagthing (corp legiuitor) şi $^3/_4$ pentru Odelsthind (adunarea proprietarilor funciarĭ).

Pe la 1310 Norvegia se unesce cu Suedia şi au un rege comun. Dela 1537—1814 istoria Norvegiei se confundă cu aceea a Danemarcei de cătră care fusese subjugată, şi de cătră care fù cedată în acel an Suediei. Norvegienii refusară însĕ sĕ recunóscă tratatul şi-şĭ aleseră de rege pe Christian-Frederic, care guverna ţĕra de vr'o 10 anĭ. La vestea acésta, regele Christian XII al Suediei năvălì în ţĕră şi silì pe norvegienĭ sĕ trateze cu el. In urma acestora se încheie la 20 Octomvrie 1814 un tractat pentru unirea Norvegiei ca regat independent cu Suedia.

Bibliografie.

A apărut:

Chestia Soei de Dr. A. *Urbeanu.* Stabiliment grafic Ţaranu & Comp. Bucureşcĭ 1905. — In acéstă broşură voluminósă, dedicată M. Sale Regelui Carol, autorul desfăşură problema alimentaţiei (hrănirei) ţĕranului român cu Soia, cunoscuta plantă adusă în Europa din Japonia şi China. D-l Dr. Urbeanu, pe basa esperienţelor sale, e convins, că poporul ţĕran din România (ca şi vitele sale) póte avé marĭ folóse pe urma culturei Soiei, décă va fi instruit cum sĕ o cultive.

Revista agricolă.

Situaţiunea agricolă a ţĕrilor celor mai producătóre strĕine, e bună în genere. In Statele-Unite, semănăturile grâului de tómnă n'au fost tocmai favorisate de condiţiunile atmosferice în primele lunĭ ale vegetaţiunei şi au suferit de rugină şi de insecte, însĕ pagubele, deşi parţiale şi relativ neînsemnate, au fost exagerate de speculanţii din Chicago şi au produs o mare urcare de preţurĭ, care a durat tótă iarna.

In acéstă ultimă sĕptĕmână situaţia recoltelor s'a lămurit cu ajutorul unui timp favorabil, astfel că atât semĕnăturile de tómnă, cât şi acele de primăvară sunt considerate aḑĭ perfect de bune, ceea-ce e constatat de altfel şi de marea scădere, care a avut loc în cursul acestei lunĭ.

In India perspectivele recoltelor nu sunt tocmai încuragiatóre şi se prevede un deficit considerabil.

In *Spania, Maroc,* în *Algeria* şi în regiunile *meridionale ale Rusiei* bântue o secetă prelungită, care ameninţă a compromite cu desĕvêrşire situaţiunea agricolă a acestor ţĕrĭ, mai cu sémă în Spania, unde fómetea e deja declarată în mai multe provincii.

In *restul ţĕrilor europene,* starea recoltelor e normală şi n'avem pentru moment de înregistrat nicĭ o plângere seriósă din partea cultivatorilor. In statele Balcanice, starea recoltelor e de asemenea bună.

In *România,* condiţiunile meteorologice au fost din cele mai favorabile în tot cursul vegetaţiunei, atât pentru semĕnăturile de tómnă, cât şi cele de primăvară. Aspectul general al recoltelor era splendid şi promitea o producţiune extraordinară. Din nenorocire însĕ, ploile, carĭ au contribuit până la un timp la desvoltarea vegetaţiunei şi la buna stare a semĕnăturilor, au început de câte-va ḑile a le fi funeste prin excesul lor. Regimul ploios, care s'a prelungit peste mĕsură şi care persistă într'un mod îngrijitor, a produs pagube însemnate şi ameninţă a compromite o parte din recoltele frumóse, décă mai duréză în timpul seceratului rapiţei.

In mai multe districte, furtuna şi ploile neîntrerupte însoţite de grindină, au produs pagube însemnate. Grânele sunt culcate, ér rapiţa cóptă séu deja tăiată e expusă la excesul umeḑelei.

Până aci, rĕul nu este firesce îngrijitor, stricăciunile suferite fiind parţiale şi isolate. Din nefericire însĕ, luna nouă a început tot cu ploi şi e temere, că acest regim funest se va mai prelungì, ceea-ce ar fi o adevĕrată calamitate, cel puţin în ceea-ce privesce calitatea productelor, căcĭ de cantitate putem fi mai liniştiţĭ după aspectul atât de frumos al recoltelor.

*

Situaţiunea agricolă la noi. Ministeriul de agricultură ungar presintă pe basa raportelor întrate de la referenţiĭ agricolĭ din ţĕră până la 1 Iunie a. c. un exposeu mai lung asupra stării sămĕnăturilor şi împrejurărilor agricole ale Ungariei. Din acest exposeu dăm în estras următórele date mai principale:

La 25 Maiŭ a fost mai mult timp rĕcoros, cu vênt şi plóie, în multe locurĭ cu precipitaţiunĭ bogate, în deosebĭ la şes. Din contră pămêntul a fost lipsit de umeḑală de-alungul Tisei, Murĕşului şi Crişului, mai departe în regiunea aşa numitului basen al Alföldului, anume în diferite locurĭ ale comitatelor Szabolcs, Hajdu Iasigia-Cumania-mare-Solnoc, Ciongrad, Bichiş, Cianad şi Bihor, în părţile de pe lângă Murĕş ale comitatului Torontal, mai departe în comitatele din Ardeal, mai ales în comitatul Turda-Aries şi în o parte a comitatului Têrnava-mică. In regiunile numite abia a fost vre-odată în decursul primăverei plóie de ajuns. In aceste regiunĭ desvoltarea vegetaţiunei a fost mai anevoióşă şi mai nefavorabilă, decât în celelalte regiunĭ ale ţĕriĭ, în carĭ prospectele recoltei, pe lângă o bună desvoltare pe viitor a sĕmĕnăturilor, sunt bune şi mulţămitóre.

Timpul mai favorabil şi mai cald ce s'a pornit la 26 Maiŭ a avut influinţă bună asupra sĕmĕnăturilor de tómnă, carĭ în urma multelor ploi căḑuse; căcĭ ele au început a se ridica, spicul a început a lise forma şi la unele a şi înflorì..., chiar şi în locurile unde până acum a fost lipsă de plóie — dând acum ploi îndeajuns — se póte aştepta o recoltă mijlocie, şi chiar bună mijlocie.

Plantele de nutreţ vor da o recoltă bună.

Viile şi pomii au avut sĕ sufere mult de seceta din anul trecut şi de gerul din iarnă. In urma acestora prospectele recoltei sunt fórte diferite, în singuratice locurĭ chiar mai slabe decât în anul precedent. Imprejurările agricole ale ţĕriĭ în asemĕnare cu situaţiunea anului trecut, *atât referitor la spicóse, cât şi în general, sunt în anul acesta satisfăcĕtóre.*

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactor responsabil: **Traian H. Pop.**

Băile din Zizin (Zajzon).

Cei carĭ nu caută băi de lucs, împreunate cu spese marĭ, ci

Băi practice şi ieftine,

sĕ **vină** la băile dela pólele Carpaţilor sudice din Zizin (comit. Braşov),

într'o vale încunjurată de munţĭ, acoperiţĭ de norĭ şi străbătută de un rîuleţ fórte bogat în păstrăvĭ, loc încărcat cu o vegetaţiune alésă şi ideal de frumos, scutit de praf şi vênturĭ din tóte părţile.

Aceste băi, care au un trecut de 71 anĭ şi carĭ prin jertfa marinimósă a patriotismului, putem ḑice că s'au creat din nou, *dispun de climă subalpină, încărcată de azot (oxigen) cu o temperatură mijlocie* de $17^1/_2$ grade C, aşa că în tóte privinţele **concuréză cu băile** din: Trencsén-Teplitz, Şliacs, Rajecz, Poprad, Brusznó etc.

Pe când isvórele de cură ale acestui loc prin apa lor alcalină şi sărată stau alĕturea cu apele din Gleichenberg, Ems, Niederselters de o parte, de altă parte prin apa lor minerală bogată în mangan şi fer, se asémănă cu vestita apă minerală de Bártfa (Bartfeld).

Odăile de locuit curate, frumóse şi bine arangiate, se **află în Hotelul „Concordia", în villă,** precum şi la case private.

Staţiunea balneară după trenurĭ este: Braşov, Dêrste, Satulung, şi Preşmer.—

Circularea Omnibusului între staţiunea Tramvaiului din Satulung şi Zizin: Plécă în fie-care ḑi din Zizin la órele 6 şi 17 min. diminéţa; după amédĭ la órele 12 şi 30 min., şi séra la órele 7 şi 30 min. Dela staţiunea tramvaiului din Satulung plécă: la órele 8 diminéţa, după amédĭ la óra 1 şi 30 min., şi séra la órele 8 şi 40 min.

Preţul de persónă 40 filerĭ pentru o cursă;
„ pentru copiĭ până la 12 anĭ 20 filerĭ.

In fine e de observat, că P. T. public prin cercetarea modestelor, dér plăcutelor băi, carĭ sunt cele mai ieftine din patrie, face un îndoit bine: întâiu sieşĭ, a doua-óră poporaţiunei sĕrmane maghiaro-română din Zizin, care mai mult este avisată la binevoitorul sĕu sprijin şi ajutor.

Lămurirĭ înainte de începerea sesonului dă notarul comunal din Cernat

SIPOS JÁNOS,
notar comunal în Cernat (Săcele).

(1791,1—3.)

Nr. 7783—1905.

PUBLICAŢIUNE.

La 27 Iunie 1905, 10 óre antemeridiane se va ţiné licitaţiune cu oferte în despărţământul V al Magistratului orăşănesc — despărţământul pentru afacerile economice — pentru a se închiria bolta Nr. 7 din „casa Batuşilor."

Condiţiunile de ofertare şi cele ale închirierii le póte ceti tot-ênsul la Magistrat în despărţământul susnumit în tóte ḑilele înainte de ameazi dela 8—12 óre şi până la ḑiua licitaţiunii.

Brassó, în 6 Iunie 1905

1795,2—3. *Magistratul orăşenesc*

Anunţ de licitaţie.

In 10 şi 11 Iunie st. n. a. c. **se va vinde cu licitaţie** în localul casei de Zălóge, dela órele 8—11 a. m. şi dela 2—4 óre p. m. **obiectele amanetate** în luna lui Aprilie 1904 şi Maiŭ 1904, până înclusive cu nr. 8476—1904, al căror termin a espirat şi nu s'au rescumpĕrat.

Obiectele, carĭ se vor vinde, sunt: **Giuvaericale, Ciasornice de aur şi argint şi alte scule de aramă, Cióie, Cositor, flanele, haine bărbătescĭ şi femeiescĭ, Cisme, ghete şi altele.**

Vênḑarea se face cu banĭ gata.

Rĕscumpĕrarea séu înoirea amanetelor se póte face numai cu o ḑi înainte de licitaţie.

În ḑiua vênḑarii cu licitaţie nu se permite nicĭ într'un chip a prelungi amanetarea.

Brassó, 16 Iunie 1905.

Oficiul cassei de amanete din Braşov.

1—3.1797.

Árverési hirdetmény.

Alólirt tömeggondnok ezennel közhirré teszi, hogy Rosenberg Frigyes brassói kereskedő czég csődtömegében a leltár 1—1718, 1770, 1772, 1774, 1775, 1776, 1778, 1779, 1780, 1781, 1783, 1787, 1789, 1790, 1792, 1793, 1794, 1780/1 és 1781/2 tétel számai alatt összeirt: pipere, bőrönd, férfi divat és különbözű áruczikkek, valamint felszerelési tárgyak és házi berendezések, vagyonbukott czég üzlet helyiségében, **Lensor 24-ik sz. alatt, 1905 évi lunius hó 23-tól** kezdődőleg naponta d. e. 8—12 és délután 2—5 óráig nyilvános árverésen tételenkint, de lehetőleg csoportokban is, birói kiküldött közbejövetelével, azonnali és készpénz fizetés mellett elfognak adatni.

Vevő viseli a vételár után esedékes illetéket és köteles az árut azonnal a helyiségből elszállitani.

Brassóban, a csődválasztmánynak 1905. évi május hó 13-án megtartott üléséből.

Dr. Mosoiu János,
tömeggondnok.

1—4.1796.

Nr. **4556**—1905

PUBLICAŢIUNE

referitóre la datoria de dare ce este a se solvi în natură pentru drumurile comitatense pe anii 1902, 1903, şi 1904.

In puterea emisului primit dela oficiul vicespănesc cu Nr. 3960/905 aducem la cunosciinţa publicului, că consemnarea acelor restanţieri în darea pentru drumurile comitatense, carĭ au de a-şĭ solvi datoria lor în natură, sunt depuse spre vedere şi esaminare publică la perceptoratul orăşenesc **dela 14 până la 28 Iunie 1905**; tot în acest restimp se pot face recurse în scris contra acestor consemnări.

Brassó, în 8 Iunie 1905

Magistratul orăşenesc.

Licitaţiune minuendă.

Pentru repararea bisericii gr.-cat. din Vad, (comitatul Făgăraş), să escrie licitaţiune minuendă pe **9 Iulie 1905**, la 10 óre a. m. în edificiul şcólei. Preţul strigăriĭ 7800 cor. Planul şi preliminarul de spese precum şi condiţiunile se pot vedé la oficiul parochial gr.-cat. din Vad.

Ioan Bunea, paroch gr.-cat. *George Ursu.* curator primar.

3—3.1790.

Halo! **Halo!**

Cine vorbesce?

Instructoriĭ de Balon din Schützenhaus

Ce este nou?

Problema balonului dirijabil este deslegată!

Duminecă în 18 Iunie după prând, dacă va fi timp frumos, se va înălţa **Balonul uriaş** Andrée.

Intrare liberă.

Concert de o capelă naţională.

Bucătărie escelentă, VINURI curate nefalsificate de Ardeal.

Bere de Steinbruch, aşa numită „Hofbier". Serviciu prompt stă la disposiţia On. public.

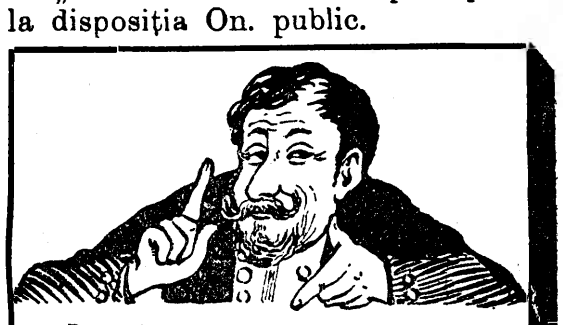

Domniĭ înaintaţi în vîrstă nu sunt ómenĭ bătrânĭ, dacă vor întrebrinţa **Tabletele americane** aprobate de cei mai renumiţĭ medicĭ americanĭ, care restitue **puterea bărbătéscă istovită Mijloc esclusiv contra impotenţei.** Apĕrat prin lege. **„Lydol".**

Preţul 6 cor. Se trimite ḑilnic cu posta în tóte părţile continentului de

Farmacia J. Raditz la **Crucea albă.** **Budapest** Fövám-tér 6

Deposit principal la farmacia **J. v Török,** Király-utcza şi în farmacia **Palatinului-imperial,** Váczi-körút 17.

CREMA MARGIT a lui Földes.

PENTRU DAME

INDISPENSABILĂ!

Cel mai bun

!! COSMETIC !!

depărtéză după câteva zile pistrui, pete de ficat, sgrăbunţe, parasiţĭ şi tóte celelalte necurăţenii ale pielei. — Netezeşte încreţiturile şi preface faţa ca prin farmec albă, fină, înviorată şi tînĕră.

PREŢUL: Borcan mic 1 cor., mare 2 cor.

Articole distinse de toaletă:

PUDRĂ MARGIT (în 3 colorĭ) **C. 1·20 banĭ.**

SĂPUN MARGIT 70 banĭ.

PASTA de DINŢĬ MARGIT Cor. 1·— b.

APĂ MARGIT pentru FAŢĂ Cor. 1·— b.

Trimite producentul cu posta cu rambursă sau trimiţând preţul înainte:

KELEMEN von FÖLDES, Farmcaist

în Arad.

Se capĕtă în fie-care farmacie, Magazie de droguerie şi Parfumerie.

Deposite principale în Braşov:

JUL. HORNUNG la „Arap", E. JEKELIUS, FR. KELEMEN la „bis. albă", VICTOR KLEIN la „Coróna de aur", R. KUGLER, E. NEUSTÄDTER la „Schutzengel", H. OBERTH, VICTOR ROTH la „Urs", FRIDR. STENNER la „Leu".

CREMA MARGIT a lui Földes.

AVIS!

Am onóre a aduce la cunoscinţa Onoratului public, că **am deschis în Strada Vămiĭ nr. 36 . . . . . .**

Un magazin cu diferite obiecte **de sfóră**

şi anume: Landus pentru popice, **traistă** de sfóră pentru dus găinĭ, **scaune** cu rĕzemuş pentru copiĭ, **scaune** pentru câmp, **légăne, aparate** de gimnastică, **glencĭ** pentru grădină, **traistă** pentru târguelĭ, **reţele** pentru Lawn Tenis, **rachets, săculeţe, svânturătorĭ, coşurĭ** de pescuit, **cingătorĭ** de siguranţă, **traiste** de vênat, **funie** în tótă lungimea şi grosimea şi totfeliul de cingătóre.

Rugându-mĕ de o cercetare numĕróşă, sunt

cu tótă stima

Johann Sterns

măestru de funărie.

6—10.1771.

Cruce séu stea duplă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta. **Nu e mijloc secret.**

Vindecă şi înviorézā **pe lângă garanţie.**

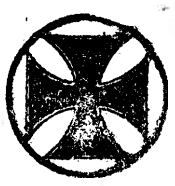

Deosebită atenţiune e a acest aparat vindecă boase da împrejurării, că le vechĭ de 20 anĭ.

Aparatul acesta vindecă şi foloseşte contra: durerilor de cap şi dinţĭ, migrene, neuralgie, impedecarea circulaţiunei sângelui, anemie, ameţelĭ, ţiuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârciurĭ de inimă, asmă, auḑul greu, sgârciurĭ de stomac, lipsa poftei de mâncare, receală la mânĭ şi la picióre, reumă, podagră, ischias, udul în pat, influenţa, insómnie, epilepsia, circulaţia neregulată a sângelui şi multor altor bóle, carĭ la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — *In cancelaria mea se află atestate incurse din tóte părţile lumii, carĭ preţuesc cu mulţămire invenţiunea mea şi orĭ-cine póte examina aceste atestate* Acel pacient. care în decurs de 45 ḑile nu se va vindeca, i-se retrimite banii. Unde orĭce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.

Atrag atenţiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis s ĕse confunde cu aparatul „Volta", de óre-ce „Ciasul-Volta"* atât în Germania cât şi în Austro-Ungaria a fost *oficios oprit*, fiind nefolositor. pe când **aparatul meu e în genere cunoscut apreciat şi cercetat.** Deja **ieftinătatea crucei male electro-magnetice o recomandă indeosebi**

Preţul aparatului mare e 6 cor. folosibil la morburĭ, carĭ nu sunt mai vechĭ de 15 anĭ.

Pretul aparatului mic e 4 cor. folosibil la copii şi femei de constituţie fórte slabă.

Expediţie din centru şi locul de vênḑare pentru ţéră i streinătate etc.

MÜLLER ALBERT, Budapesta, **V, Strada VADÁSZ 42 A./E. colţul strada Kálmán.**

BANI! BANI! BANI!

Avem onóre a aduce la cunoscinţa On. public, că în urma legăturilor avantajoase ce avem cu cele mai puternice bănci din ţéră şi străinătate, suntem în plăcută poşiţiune a esopera **cele mai ieftine şi mai favorabile împrumuturĭ hipotecare.** (Pe **pămênturĭ** orĭ şi unde, pe edificiĭ însĕ numai la oraşe şi orăşele). Imprumuturile se dau pe termin de 10—50 anĭ şi anume: pe pămênturĭ cu **4—4½%**, ér pe edificiĭ cu **4½—5½%**.

Pentru votarea unui împrumut se recer următórele documente: 1) estrasul cărţiĭ funduare; 2) copia foiĭ catastrale şi 3) cărticica de dare. Cu documentele deodată este a se trimite suma de 3 cor. pentru manipularea şi pentru acoperirea speselor poştale.

Cu informaţiunĭ şi prospecte servim pe lângă trimiterea unei marcă postală de 20 filerĭ pentru rĕspuns.

Tot prin noi sĕ pot contracta **asigurărĭ de viéţă** cu condiţiunĭ ne mai pomenite, primind asiguratul la espirarea terminului de asigurare dividende până cam la 50% a sumei asigurată, **ér în cas de mórte nu numai că primesce ereḑii întréga sumă, ci li-se restitue şi tóte ratele solvite până la mórtea asiguratului.**

Intrevinim **cumpĕrarea si vinderea de realităţĭ.** — Cine doresce a cumpĕra orĭ a vinde **pămênturĭ, edificiĭ, pădurĭ, mine** şi **întreprinderĭ industriale** sĕ ne descrie obiectul şi tot-odată pentru corespondinţă şi ţinerea în evidenţă taxa de 5 cor., contra cărei sumă facem oferte interesaţilor misiunaţĭ.

In fine mijlocim cumpĕrarea de **instrumente şi maşine agricole,** precum şi **motoruri de orĭ-ce soiu,** dela cele mai marĭ fabricĭ şi cu preţurile şi condiţiunile cele mai moderate.

Oferte sunt a se adresa la:

„PECUNIA",

(15) **intreprindere de credit, Sibiiu (Nagyszeben)** Strada Poplăciĭ nr. 27.

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.